Ժ. ՏԱՐԻ 2692 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 15 ԱՐԱՑ 4385 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1893 16 ՐԵՃԻՊ 1340 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزه‌ته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Երեքամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէն Տարեկան »	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ Տարեկան դրամական Տարեկան Օտ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի Ցարդեր մեծատիպ	Ղրուշ 50

Խմբագրութեան եւ զրաւոած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇՈՒՆ. 22/3 ՓԵՏՐ., 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴԱՏԱՍՏԱՆ ԲԱՆԱՄԱՅԻ

ՎԵՐՔԱԲԱՆ

Պ. ՊԱՌՊՈՒԻ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐՈՆԱՑՑ ԼԷՍԷԲՍԻ

Բանամայի Ընկերութենէն դրամ ընդունողներուն վրայ իւր տեսութիւնները վերջացնելով, Պ. Պառպու ըսաւ թէ վախճանեալ Ռէյնաք ուրիշ ծառայութիւն չէր մատուցաներ բայց եթէ ինչ որ իրմէ առաջ վախճանեալ Քրէմիէօ մատուցած էր, այսինքն՝ միանուագ դումար մ'ընդունելով կը գոհացնէր զամէն անոնք որք իրաւունք ունենալ կը կարծէին Ընկերութենէն վարձատրուելու։

Քորնելիուս Հերցի գալով, եթէ Պ. Շ. տը Լէսէբս մեղաւոր է՝ Արմատական կուսակցութիւնն իւր ափին մէջ ունեցող այս հզօր անձին ազդեցութեան փոխարէն 600 հազար ֆրանք վճարելուն համար, հապա ի՞նչ պիտի ըսէք անոնց որք Պ. Հերցի համար Պատուոյ Լեգէոնի աւելի բարձր աստիճան մը ձեռք բերելու նպատակաւ միջնորդած և յաջողած են։ (Մէնաթէր։) Ի՞նչ պէս կ'ուզէք որ Պ. Շ. տը Լէսէբս անտեսէր կարեւորութիւնն այնպիսի անձնաւորութեան մը որոյ գովեստը կ'ընէին օրուան իշխանաւորք, և քիչերու տրուած բարձրութեան մը կը հասցնէին զնա Պատուոյ Լեգէոնի կարգաց մէջ։

Պ. Շ. տը Լէսէբսի թշնամիք լրագրաց մէջ կարծիք մը տարածեր էին թէ՝ Բանամայի անյաջողութեան և իւր ի դաս կոչուելուն վրէժը լուծելու համար՝ Պ. Շ. տը Լէսէբս ինք հաղորդած է այն տեղեկութիւններ որով կարգ մը նախկին նախարարաց և խորհրդարանական մարդոց դրամառութիւնք երեւան ելան, որպէս զի այս կերպիւ դպած ըլլայ Հանրապետութեան որ զինք այս վիճակին բերեր հասուցեր է։

Պ. Պառպու յանուն Պ. Շ. տը Լէսէբսի խստիւ բողոքեց այս կարծիքին դէմ, և յարեց թէ ամբաստանեալն ինք պիտի փուլթար լրագրաց միջոցաւ ջրել նոյն կարծիք, եթէ իրեն թոյլատուութիւն ըլլար լրագրաց նամակ գրելու։

Լէսէբսը ե՞րբ Հանրապետութեան ընդդիմադիր եղած են կամ ինչասակար մարդիկ Ֆրանսական Հայրենեաց։ Կամպէթթան ինքն է որ զառաջինն Ֆ. տը Լէսէբսի տուաւ «Անմահ» անունը զոր իրմէ կորզել կ'ուզեն։ Երբ 1885ին ծերունին Լէսէբս Գերմանիոյ Արբունիքը կ'երթար ի դիմաց Ֆրանսական կառավարութեան, Հանրապետութեան վնասելո՞ւ համար էր։ Գոնէ լսա՞ծ էք երբեք որ Լէսէբս Ֆրանսայէն դուրս եղած ըլլայ՝ իւր երկրին դատական իշխանութեան կողմէ դատապարտեալ մարդու մը հետ խորհրդակցութիւններ ընելու, —(ինչպէս ըրած է արմատական կուսակցապետ Ֆլէմանսօ, որ Լոնտոն գացած էր պուլանժէական Ռոշֆորի հետ խորհուրդներ կազմելու ընդդէմ օրուան վարիչներէն ումանց)։

Անիրաւութիւն է Բանամայի Ընկերութեան վրայ բեռնաւորել երկու ամիսէ ի վեր Ֆրանսան յուզող խնդրոց պատասխանատուութիւնն։ Այսօրինակ դատեր ամէն դրութեանց օրով պատահած են ի Ֆրանսա։ Բարոյականութեան այժմու տորթորք մոռցո՞ր են ժամանակաւ ժէքերեան պարտատոմսերու պատմութիւնը, Նափոլէոն Գ.ի օրով Փարիզի կառավարիչ Հոսմանի արտակարգ հաշիւներն, 126 առեւտրական գործերու շարքն, ևն. ևն։ Ամէն հին ընկերութիւն կամ տարեց ժողովուրդ իւր ետեւէն կը քաշէ կը բերէ այդպիսի ցածութեանց բեռն, որք տեսակ մը տուգանք են իւր դիւած հաստատութեան և իրագործած նիւթական յառաջդիմութեանց։ Բայց պատմութիւնը կը սովրեցնէ թէ այս ընկերային վերքին ճշմարիտ բժիշկներն են լուրկ, աշխատասէր և հանդարտասէր ժողովուրդն, որ այդ ընկերային զեղծմանց դէմ պատուար կը քաշէ իւր պարկեշտութեամբ, անընդհատ աշխատութեամբ և արհամարհոտ անտարբերութեամբ. իսկ վնասէ զատ ուրիշ բան չեն կրնար ընել ընկերութեան կարծեցեալ բարեկարգիչներն, որք ո՛չ այնքան արդարասիրութեամբ կը շարժին որքան գայթակղութիւն յարուցանելու, իրենց վրայ խօսել տալու, և պղտոր ջրոյ մէջ ձուկ որսալու նպատակաւ, ուստի եւ ուրախութեամբ կը տեսնեն երկու ամիսէ ի վեր զմեզ զբաղեցնող տեսարանները։

Կիրքերու տպաւորութեան տակ տեսնուած դատերուն վտանգը մատնանիշ ընելով, պերճախօս վաստակաւոր մը յիշեց հռոմէական պատմութենէն, ցուցնելով թէ զեղծումները բառնալու եռանդը Կատոնի օրով ո՛րպիսի ծայրայեղութեանց տարաւ Հռոմայեցիներն, և թէ ո՛րպիսի անիրաւութիւն գործուեցաւ մեծանուն Սկիպիոնի դէմ, զոր ի բացակայութեան դատել ուզուեցաւ, երբ՝ հիւանդ և ծեր՝ հեռի կը մնար Հռոմէ։ բայց Կրաքոս ամբաստանեալները կասեցուց, ըսելով։ «Ցորչափ Սկիպիոն չկարենայ դառնալ Հռոմ, չեմ հանդուրժեր որ դատուի։ Ի՛նչ, Հայրենեաց ծառայութիւններ մատուցած և արժանաւոր պատուով մեծարուած մարդիկ չ'պիտի ունենան անբռնաբարելի և նուիրական պատասպարան մը, ուր եթէ մեծարանօք չընդունիլ, դէթ իրենց անձն յարգելի և անխախտելի ըլլայ, և իրենց ծերութիւնն հանգիստ վայելէ (*)»։ Եւ Հռոմայեցի ժողովուրդը մտիկ ըրաւ Կրաքոսի։ զի այս ժողովրդեան մէջ որ արդէն սկսած էր ապականիլ՝ իւր տոհմային մեծութեան խորունկ ընդդէմ կար տակաւին, և կը շարունակէր պաշտօն տանիլ վառաց և մեծութեանց։

Ի վերջոյ, Պ. Պառպու կը հարցունէ։ «Ի՞նչ կը պահանջուէր Պ. Պ. Ֆ. և Շ. տը Լէսէբսէ։— Անձնուիրութիւն և պարկեշտութիւն։ Արդ, իրենց անձնուիրութիւնն և իրենց պարկեշտութիւնը նոյն իսկ ընդհանուր դատախազը չէ կրցած ուրանալ։ Բանամայի այլ և այլ մասնակի անյաջողութիւններէն ետքն, Ընկերութիւնն ինչո՞ւ համար իւր գլուխը պահեց ծերունի Լէսէբս, ի՞նչ կը խնդրէին տակաւին։—Անոր անունը կը խնդրէին, անոր յանդգնութիւնն, անոր արիւը։ զի պէտք ունէին ասոնց։ Արիւը նուազեցաւ։ յանդգնութիւնն ընկճեցաւ։ բայց անո՞ւնն։ Ինչո՞ւ կ'ուզուի այն անունն արատաւորել։

«Կը մոռնաք ուրեմն, Պ. Ընդհ. Դատախազ, թէ այս անուն երկար ատենէ ի վեր այլ եւս Պ. տը Լէսէբսի չի պատկաներ։ Բովանդակ Ֆրանսայի սեփականութիւնն է։ Երբ, քանի մը տարի յառաջ, այս ծերունին, տակաւին յայթակայ, Ֆրանսայէն դուրս կ'ելնէր, և երբ ժողովուրդք ընդ առաջ կ'ելնէին իրեն, իւր կառքին ձիերը կը քակէին և իրենք կը քաշէին, Կեցցէ Լէսէբս չէին պոռար, այլ Կեցցէ Ֆրանսա։ Երբ կ'այցելէր օտար Արքունիք, կը մոռնա՞ք թէ ի՞նչպիսի մեծարանօք կ'ընդունուէր, և թէ այն ծերունի Կայսրն որ յաղթած և նուաստացուցած է զմեզ՝ ո՞րպիսի սիրալիր ձեւով ընդունեց զինք։ Ցանձին Լէսէբսի ի՞նչ կ'ողջունէին այս մեծարանքը։—Ծերութի՞ւնն։ Իւր առաջին ձեռնարկին յաջողութի՞ւնն։ Ո՛չ, այլ Ֆրանսական ազգին ոգին, հանճարն, որով միշտ առավիրայ եղած է յառաջդիմութեան, գիւտեր, մեծագործութիւններ ի գլուխ հանած է, որոցմէ ինք միշտ չէ օգտուած, և յօգուտ մարդկութեան վեհանձնօրէն զոհած է իւր արիւնն և իւր դրամը։

«... Հիմակ ի՞նչ կ'ըսեն այս օտար ժողովուրդք։ «Ֆրանսա ահա՛ մէջտեղէն կը վերցունէ Լէսէբսը։ Մեզ կը մնայ տիրել անոր գործին։ Բանաման մի՛ըր պիտի ըլլայ», կ'ըսեն։

Պ. Պառպու կը խոստովանի թէ Բանամայի Ընկերութեան անկումը դատ մը պէտք էր յառաջ բերէր։ Երբ նաւ մը կորսուի, արդար է որ նաւապետն ի դատ կոչուի և իւր ընթացքը բացատրէ։ Բայց ասիկա քաղաքային (գրամական) դատ մ'է։ Բանամայի Ընկերութիւնը քաղաքային դատ մ'ունի, զոր դարձեալ դուռ պիտի տեսնէք, տեա՛ըք դատաւորք, իբրեւ քաղաքային (ոչ-պատժական) դատաւորներ։ Եթէ եղեռնական միջոցներ ի գործ դրուեր են, (կաշառք տրուեր է,) կարելի է որ ուրիշ դատ մ'ալ բացուի, բայց այս ալ եղեռնադատ Ատենին կը վերաբերի, և ո՛չ ձեզ, և չէք կրնար ներկայ դատին մէջ կանխադատել ո՛չ քաղաքային, ո՛չ ալ եղեռնական դատերն որք ըստ կարգին տեղի պիտի ունենան։

* * *

Պ. Պառպուի բանախօսութիւնը վերջացաւ ջերմ ծափահարութեանց մէջ տեղ։ Արտասուաւից աչքով Շ. տը Լէսէբս եւ այլ ամբաստանեալք իրենց շնորհակալիքն յայտնեցին ֆրանսական փաստաբանութեան այս մեծ վարպետին։

* * *

ՄԻԻՍ ՓԱՍՏԱԲԱՆԱՑ ՃԱՌԵՐԸ

Միւս փաստաբանաց ճառերն այնքան կարեւոր չեղան։ զի Պ. Պառպու բովանդակ գործին բացատրութիւնը տուած և չատագովութիւնն ըրած էր գլխաւոր ամբաստանեալին, որ կանխաւ յայտարարած էր թէ միւս երկու ամբաստանեալք՝ Ֆոնդան և Ֆոլիէ՝ իւր ներշնչման ներքեւ գործած և իւր հրամանաց համեմատ չարած են։

Փոխարէն Պ. Տէ- Պէ-է, Պ. Մարիուս Ֆոնդանի դերը պարզելով, բացատրեց թէ այս ծերունին աւելի գրական գործերով զբաղած է, Տէեպէրան Պոմ-Բէնի մը հեղինակած է, որոյ եօթն հատորք հրատարակուած են արդէն, գլխաւորապէս արեւելեան քաղաքակրթութեանց վրայ, և այս նպատակաւ ուսած է արաբերէն, սասերէն և սանսկրիտ։ Բայց 34 տարիէ ի վեր բարեկամութեամբ կապուած է Պ. տը Լէսէբսի հետ, որ իրեն պաշտօն տուաւ Սուէզի Ընկերութեան մէջ, որոյ գլխաւոր քարտուղարն է տակաւին, և թէպէտ Բանամայի Ընկերութեան մէջ ալ մնաւ, 1886 էն ի վեր հրաժարեալ կը մնար։ Մինչեւ այն թուականը, Բանամայի Ընկերութեան մէջ լրագիրներով կ'ըղբաղէր, որոց անանուն տողերով վճարում ընելու դրութիւնն հնարած էր, որով ո՛չ Ընկերութեան պաշտօնեայք կրնային գիտնալ թէ մէն մի խմբագիր ի՞նչ կ'ընդունի, ո՛չ խմբագիրք իրարու ընդունած դրամին կրնային տեղեկանալ, եւ նախանձութիւնք կը գադրէին խմբագրաց մէջ, Ընկերութիւնն ալ շահաւոր կ'երեւէր լրագրական դրամի հաշուէն։

Ընդհանուր դատին վրայ խօսելով, Պ. Տիւ Պիւի հաստատեց թէ երբեք Բանամայի Ընկերութեան հիմնադիրք գիտութեամբ խաբած չեն հասարակութիւնն։ Ընկերութիւնը մեռաւ՝ իբրեւ հետեւանք կիծու քննադատութեանց և զրպարտութեանց որք հասարակութեան վստահութիւնը խախտեցին։

«Երեկ կ'ըսուէր թէ քանի մը ամբաստանեալք անպարտ պիտի արձակուին։ Այսօր, անանկ չէ կ'ըսեն։ Ինչո՞ւ այս յանկարծակի փոփոխումնք։ զի քիչախնդիրներ և շահագէտներ կան որք իրենց ճարակ գտնել կը սպասեն։ Ասոնց առջեւ բան մը նետելու է որ ձայներնին կտրեն։ Զարմանալի ժողովուրդ ենք մեք։ Աշխարհի մէջ նմանը չտեսնուած Բաղմարուեստեան վարժարան մ'ունինք, ճարտարագէտներ և Գիտութեանց Ակադեմիա։ Ամէն գիտունք քննած են մեր յատակագծեր, գործադրելի հռչակած են, և օր մը անակնկալ յապաղում մը, արգելք մը առջեւնիս ելնելուն համար, յաղթուեցանք կ'ըսենք, մատնուեցանք կ'ըսենք։ Լէսէբս մեծ մարդ էր ցորչափ դամ շահեցուց Սուէզի ջրանցով, և ահա բացարձակ խարդախ մը կը դառնայ այն օրն ուր Բանամայի պատճառաւ դրամիս կը կորսնցնէ։ Այսօր Ֆրանսայի մէջ այլ եւս մեծ գործերու ձեռք զարնող չկայ։ Մարդիկ չեն համարձակիր նոր գործի մը մէջ իրենց զրամը վտանգի դնելու։ Շահագիտութիւն, սեղանաւորական չանթաժ, որք իրենց սպառնալիքներով և չարաշահութեամբ այնքան ընկերութիւններ կործանած են, թող չեն տար որ նոր ընկերութիւնք կազմեն, և ոսկին, անգործ և ամուլ մնալով, կ'երթայ կը դիզուի Պանքը Ֆրանսի նկուղներուն մէջ։» (*)

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Բանամա զօրեղապէս կը զբաղեցնէ տակաւին հանրային իշխանութիւններն ի Ֆրանսա։ Խորհրդարանը, քննիչ յանձնաժողովը, դատական մարմինք, լրագրութիւնը, տոգորեալ են նոյն Բանամայական խմորով, որ չի գիտցուիր ինչ ձեւեր պիտի առնու գեռ։ Օրն օրին նոր միջադէպեր կը ծագին երեսի՝ ժողովոյ մէջ, որ չափազանց գիւրագրգռութիւն կը ցուցնէ։ Լրագրութեան մէջ նոր անուններ կը տրուին։ Քննիչ յանձնաժողովը հարցաքննիչ դատաւորին, ընդհանուր դատախազին և պատժական ատենին ցուցած եռանդը բաւ չհամարելով, ամէն ծակ ու ծուկ կը խուզարկէ, չէքեր կամ չէքի բուներ կը փնտռէ, մինչեւ անգամ կը գտնէ, որով նոր մարդիկ ամբաստանութեան կ'ենթարկին։ Ցայտնի չէ թէ պատժական դատարանն ի՞նչ վճիռ պիտի արձակէ Պարոնայց Լէսէբսի, իրենց երկու պաշտօնակցաց և Պ. Էյֆէլի մասին։ բայց այս ամբաստանեալներէն երեքն, ինչ որ ալ ըլլայ պատժական դատարանի վճիռն, ունին կրել ուրիշ երկու դատեր ալ, մին դրամական, յոռի մատակարարութեան համար, միւսն եղեռնական, իբրեւ կաշառատու։ Բոլոր Եւրոպիոյ ուշադրութիւնը կեդրոնացած է Ֆրանսայի վրայ, որչափ եւս կարեւոր խնդիրներ յուզուին այլուր, և ո՛չ ոք կրնայ դուշակել թէ գործն ո՛ւր վերջ պիտի առնու։ Հանրապետութեան հակառակորդներուն նպատակն է խնդիրը քաշքշել մինչեւ առաջիկայ երեսփոխանական ընտրութիւններն, այսինքն՝ մինչեւ աշուն, ընտրողաց վրայ ազդելու համար թէ աւասիկ խորհրդարանական արդի մեծամասնութեան արատաւորած կացութիւնը։

ԱՆՊԱՐՏ ԱՐՁԱԿԵԱԼՔ

Հարցաքննիչ դատաւոր Ֆրանքվիլլ անպարտ արձակեց զՊ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԱՌԷՆ, չափաւոր հանրապետական երեսփոխան (Բրսկէթի,) նկատելով որ իւր անուան վերագրեալ չէքով (20,000 ֆր.) ո՛չ թէ իրեն դրամ տրուած է, այլ Պառոն Ռէյնաք ատով վարձատրած է զՊ. Օրսաթի, որ յայտարարեց թէ դրամն ինք առաւ, և ո՛չ Առէն։

Անպարտ՝ նաեւ Պ. ԹԷՎԸՆԷ, դատական նախկին նախարարն որ զՊուլանժէ ի դատ ենթարկեց։ որովհետեւ Սիէքլ լրագրոյ նախկին տէր և խմբագիր Պ. Տիւբէի ծերակուտականն յայտարարեց թէ Պ. Թէվընէի անուան վերագրեալ չէքով (25,000 ֆր.) պարզապէս փոխարինութիւն եղած է Սիէքլ լրագրին՝ իւր հրատարակութեանց համար ի նպաստ Բանամայի, և դրամը Պ. Թէվընէ ինք չէ ընդունած։

Անպարտ՝ նաեւ Պ. ԺԻԼ ՌՕՇ, նախորդ նախարարն առեւտրական գործոց։ զի իւր անուան վերագրեալ չէքն (20,000) ընդունած է ո՛չ թէ ինք այլ երկաթուղոյ պաշտօնեայ մը, Շվիտ, որուն և Պ. Ռօշի միջեւ ո՛և է յարաբերութիւն չկար։ Եւ յետոյ, նոյն բաշխումներու միջոցին Պ. Ռօշ Ռուսիա կը գտնուէր։

Ազատեալք, դառնալով ի Խորհրդարան, ջերմագին խնդակցութիւններ ստացան։ Քորսիքայէ շնորհաւորական հեռագրեր եկան առ Պ. Առէն։

ԱՄԲԱՍՏԱՆԻՉ ԱՏԵՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Հարցաքննիչ Ֆրանքվիլլ որոշեց զի հետեւեալ անձինք պէտք է Ամբաստանիչ Ատենին առջեւ զրկուին, իբրեւ կաշառատու կամ կաշառառու։

Պ. Պ. Շարլ տը Լէսէբս, Հանրի Քոթիւ և Մարիուս Ֆոնդան։

Պ. Ռուվիէ, երմտական նախորդ նախարար, երեսփոխան։

Անդոնէն Բրուտ, նախկին նախարար գեղարուեստից, երեսփոխան։

Տրվէս, նախորդ նախարար երկրագործութեան, ծերակուտական։

Լէոն Ռընօ, Պէռալ և Ալպէռ Կրէվի, ծերակուտական։

Տիւկէ տը լա Թոքոնոի, պահպանողական երեսփոխան։

Նախորդ երեսփոխանք Սան Լրուսա և Կոպոն։

Պայէօ, նախորդ նախարար հանրային շինութեանց և հրաժարեալ երեսփոխան։

Պոնտէն, բարձրագոյն պաշտօնեայ Քրէտի Լիոնէի, ընդ ամենայն տասն և չորս անձինք։

Բատ օրինի, այս տասն և չորս անձանց հարցաքննութեան արդիւնքն և անոնց դէմ ձեռք բերուած ապացոյցք տեղեկագրով մը պիտի ներկայացուին Ամբաստանիչ Ատենին, զոր կազմող դատաւորք յետ քննութեան պիտի վճռեն թէ անոնք պէ՞տք է Եղեռնադատ Ատենին առջեւ հանուին։

Ամբաստանեալներէն ումանք, հաւանօրէն ամենքն ալ, պիտի պնդեն թէ իրենք օրէնքին նախատեսած «հանրային պաշտօնեայները» չեն։ Եթէ իրենց հակառակ վճիռ տրուի այս կէտի վրայ, պիտի դիմեն Վճռաբեկ Ատենին։

Խնդիր է նաեւ թէ նախկին նախարարք Եղեռնադատ Ատենի՞ն առջեւ պիտի դատուին թէ Ծերակոյտի առջեւ, իբրեւ Գերագոյն Ատեան։

Պ. ՌՈՒՎԻԷ

Ամբաստանելոց մէջ ամենէն աւելի խղճալի է Պ. Ռուվիէի դէրքը։ Տասն տարի հանրապետական նախարար եղած է, և մեծագոյն փայլերէն մին եղած է իւրաքանչիւր նախարարութեան որուն մասնակցած է։ Իրեն հետ մէկտեղ պաշտօնավարողներէն շատեր կանգուն են դեռ։ Ինք միայն կ'ընկճի, և կ'ընկճի ո՞ւր։—Աշխարհի մեծագոյն Սակարաններէն մին իւր ձեռքն ունեցող այս մարդ, որ Ֆրանսայի երմտիոյ նախագահ ենթարկեց։ որովհետեւ Սիէքլ լրագրոյ նախկին տէր և խմբագիր Պ. Տիւբէի ծերակուտականն յայտարարեց թէ Պ. Թէվընէի անուան վերագրեալ չէքով (25,000 ֆր.) պարզապէս փոխարինութիւն եղած է Սիէքլ լրագրին՝ իւր հրատարակութեանց համար ի նպաստ Բանամայի, և դրամը Պ. Թէվընէ ինք չէ ընդունած։

Անպարտ՝ նաեւ Պ. ԺԻԼ ՌՕՇ, նախորդ նախարարն առեւտրական գործոց։ զի իւր անուան վերագրեալ չէքն (20,000) ընդունած է ո՛չ թէ ինք այլ երկաթուղոյ պաշտօնեայ մը, Շվիտ, որուն և Պ. Ռօշի միջեւ ո՛և է յարաբերութիւն չկար։ Եւ յետոյ, նոյն բաշխումներու միջոցին Պ. Ռօշ Ռուսիա կը գտնուէր։

Ազատեալք, դառնալով ի Խորհրդարան, ջերմագին խնդակցութիւններ ստացան։ Քորսիքայէ շնորհաւորական հեռագրեր եկան առ Պ. Առէն։

ԱՄԲԱՍՏԱՆԻՉ ԱՏԵՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Հարցաքննիչ Ֆրանքվիլլ որոշեց զի հետեւեալ անձինք պէտք է Ամբաստանիչ Ատենին առջեւ զրկուին, իբրեւ կաշառատու կամ կաշառառու։

Պ. Պ. Շարլ տը Լէսէբս, Հանրի Քոթիւ և Մարիուս Ֆոնդան։

Պ. Ռուվիէ, երմտական նախորդ նախարար, երեսփոխան։

Անդոնէն Բրուտ, նախկին նախարար գեղարուեստից, երեսփոխան։

Տրվէս, նախորդ նախարար երկրագործութեան, ծերակուտական։

Լէոն Ռընօ, Պէռալ և Ալպէռ Կրէվի, ծերակուտական։

Տիւկէ տը լա Թոքոնոի, պահպանողական երեսփոխան։

Նախորդ երեսփոխանք Սան Լրուսա և Կոպոն։

Պայէօ, նախորդ նախարար հանրային շինութեանց և հրաժարեալ երեսփոխան։

Պոնտէն, բարձրագոյն պաշտօնեայ Քրէտի Լիոնէի, ընդ ամենայն տասն և չորս անձինք։

Բատ օրինի, այս տասն և չորս անձանց հարցաքննութեան արդիւնքն և անոնց դէմ ձեռք բերուած ապացոյցք տեղեկագրով մը պիտի ներկայացուին Ամբաստանիչ Ատենին, զոր կազմող դատաւորք յետ քննութեան պիտի վճռեն թէ անոնք պէ՞տք է Եղեռնադատ Ատենին առջեւ հանուին։

Ամբաստանեալներէն ումանք, հաւանօրէն ամենքն ալ, պիտի պնդեն թէ իրենք օրէնքին նախատեսած «հանրային պաշտօնեայները» չեն։ Եթէ իրենց հակառակ վճիռ տրուի այս կէտի վրայ, պիտի դիմեն Վճռաբեկ Ատենին։

Խնդիր է նաեւ թէ նախկին նախարարք Եղեռնադատ Ատենի՞ն առջեւ պիտի դատուին թէ Ծերակոյտի առջեւ, իբրեւ Գերագոյն Ատեան։

Պ. ՌՈՒՎԻԷ

Ամբաստանելոց մէջ ամենէն աւելի խղճալի է Պ. Ռուվիէի դէրքը։ Տասն տարի հանրապետական նախարար եղած է, և մեծագոյն փայլերէն մին եղած է իւրաքանչիւր նախարարութեան որուն մասնակցած է։ Իրեն հետ մէկտեղ պաշտօնավարողներէն շատեր կանգուն են դեռ։ Ինք միայն կ'ընկճի, և կ'ընկճի ո՞ւր։—Աշխարհի մեծագոյն Սակարաններէն մին իւր ձեռքն ունեցող այս մարդ, որ Ֆրանսայի երմտիոյ նա-

(*)։— Ակնարկութիւն ծերունի Լէսէբսի, որ տարիներու բեռին տակ ընկճեալ և հիւանդ, ի Շէնէ քաշուած գաւառի մէջ, իւր անուան չուրջ դարձող աղմուկէն տեղեկութիւն չունի։

(*)։— Այս չարիքին իբրեւ մասնակի դարման մը, Պ. Պ. Ռիպօ—Ուռուժուայի նախարարութիւնն այս օրերս օրէնք մը քուէարկել տուաւ Խորհրդարանին, որով յատուկ պատիժներ կը սահմանուին պետական դրամական հաստատութիւններ վատահամբաւողներուն դէմ։ (Ծ. Խ.)

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (60)

Է. ՌՈՒՇՊՈՒԴ ԵՒ Է. ԼԻՏԶԸ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԻՏԱՆԱՑ

Երիտասարդն իր երկրորդ և գլխաւոր բնակարանը գնաց կառքով անմիջապէս, ուր, ընթերցողը մոռցած չէ, Պառնեի դերակոմս անունով միայն ծանօթ էր ինք։

Ահագին բազմութիւն մը խռնուած էր իր բնակարանին առջեւ, զոր կը պահպանէին ոստիկաններ։

Ոստիկանութեան քսիմէր մը և գործակալներ կը գրաւէին իր բնակարանը։

Ոճիր մը գործուած էր։

Դատաւորը անհամբերութեամբ կը սպասէր Պ. տը Պառնեիին՝ շարունակելու համար քննութիւնները։

Բ

ԻՆՉՊԷՍ ԴՈՂ ՄԸ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՑ

Պարթոլոմէօ փութկոտութեամբ գացած էր Զիթելլաին յուսաւէտ և խոստմնալից հրաւէրին։ բայց, սիրուած ըլլալու արբշիռ յոյսովն օրօրուելով հանդերձ, իտալացին հրաժարած չէր առեւանգութեան խորհուրդէն զոր թելադրած էր Էնրեռիա։

Հետեւապէս միջոցներ ձեռք առած էր, օգուտ քաղելու համար այն պարագայներէն որք կրնային ներկայանալ։

Իր ընկերներէն երկուքը, իրեն պէս գող և աւարառու, զորս իրեն կապած էր անոնց անձնական ապահովութեանն համար, կառապանի և սպասեակի փոխուած, բերնակապով մը և չուաններով զինուած, կը պահպանէին իր կառքն և ի հարկին պիտի օգնէին իրեն։

Միւս կողմէ, Բարլօս, կանխաւ իմանալով, թողած էր իր տէրն և Իտալացիին կառքին մէջ կը սպասէր պարագային հաւմատ նենգամտութիւն կամ բռնութիւն ի գործ դնելու։

Կառքը, փոխանակ միւսներուն ետին կենալու, Մոն-Թապոր փողոցէն քանի մը քայլ անդին կը սպասէր, Թիւյլերիի մօտ, դիւրաւ գտնուելու համար։

Տարօրինակ զուգադիպութեամբ մը զոր կը բացատրէին պարագայները, Մարսէլ և տ'Օրքա նմանօրինակ նախզգուշութիւններ ձեռք առած էին։

Մարսէլ հրամայած էր իր կառապանին չհեռանալ նստարանէն և Սէնթ-Օնորէ փողոցը կենալ, որպէսզի կառքը չկրնայ այն կառքերուն մէջ որք կը խափանէին Մոն-Թապոր փողոցը։

Դժբախտաբար, Ֆերնանտ չէր գիտեր այս կարեւոր պարագան։

Երբ գահավիժօրէն վար իջաւ ստրնտուին հետ նստելու համար եղբօրը կառքը, չգտաւ զայն։

Երկու կիները շուտով պիտի ազատէին տագնապէ եթէ քաղաքաւորի զգեստներկրած ըլլային, այսինքն եթէ Ֆերնանտ հագած ըլլար իր գթութեան բրոշ հագուստը և գեղջուկին՝ գեղջկական զգեստներ։ Հրաւիրեալներուն ծառայները, դռնակները փակողները պիտի փութային ազատել գիրինք ձիերուն մէջ այս փնտռտուքի աշխատանքէն, այն ձիւնին ու սառոյցին, որք լպրծուն ըրած էին սալարկները։

Բայց, Մարսէլի հրամանով, և այն պատահականութեամբ թէ կրնային նորէն պարահանդէս դառնալու ստիպուիլ, երկուքն ալ տոմսինօ հագած էին։

Գաղտնի սենեակէն բաժնուելու աճապարանքին մէջ հանած էին իրենց կնոջոյները, բայց չէին հանած սեւ անդուսէ շրջազգեստնին։

Երբ այս երկու դիմակաւորները տեսան, որք դուրս կ'ելնէին մօտակայ տունէ մը, կը վազէին մոլորագին, կը խոտորէին կառքերուն մէջ, սպասաւորք՝ միշտ պատրաստ շարուեան, հաճոյք զգացին անոնց հետ կատակելով, զանոնք չարչրկելով, փոխանակ օգնութեան ձեռք կարկառելու։

Այսպէս, ետեւ և առաջ երթալով, քանի վայրկեան կորուսին։

Ի զուր կը հարցունէին կառապաններուն թէ ո՞ւր են Պառոնի դերակոմսին ծառայները, քրքիջներով կը պատասխանէին անոնք, չատ մը երկդիմի խօսքեր կուգային խեղճերուն ականջին։

Վերջապէս, Ֆերնանտ ոստիկան մը նշմարեց և անոր ապաւինեցաւ։

Դորձակալն անմիջապէս վերջ դրաւ անոնց տագնապին՝ գտնելով դերակոմսին կառքը։

Բայց մինակ կառապանը իր տեղն էր։

Ասիկա քիչ կարեւորութիւն ունէր Ֆերնանտի համար։ կենսական բանն էր ճամբայ ելնել։

Կառապանն ճանչցած ըլլալով երկու կիները, բնաւ դժուարութիւն չը յարոյց Ֆերնանտին հնազանդելու համար։

Այս միջոցին Պարթոլոմէօ խոյս կուտար տ'Օրքային սուրէն, և առանց վայրկեան մը կորուսելու, իր կառքը կ'երթար ուր կը սպասէր Բարլօս։

—Էյ, ըրաւ սա տեսնելով անոր առանձին և տագնապով վազելը, ի՞նչ կայ։

Պարթոլոմէօ ուժգնօրէն դուրս հանեց զայն, ցուցուց իր արիւնոտ ճակատն և ըսաւ անոր ցած ձայնով, այլ աղեսալի գոհունակութեան չեչտով մը։

—Սպանեցի՛ զինքը։

Բարլօս ժամանակ չունեցաւ իր առեղծուածային մեղսակիցն հարցափորձելու։ Տակաւին իր զարմացումը չանհետացած, կառքն անհետ կ'ըլլար տանելով Պարթոլոմէօն, աւելի տրամադիր իր վէրքը կապել տալու և պահուըտելու քան սոսկալի մենամարտին դարձուածքներն ու վախճանը պատմելու։

Բարլօսին միտքը չեկաւ, և չէր կրնար դալ արդարեւ, թէ իր տիրոջմէն զատ մէկը կրնար սպանուիլ Իտալացիէն։

Իր միտքն անմիջապէս սկսաւ աշխատիլ զարմանալի արագութեամբ։

Ինքն ալ վրէժ ունէր լուծելիք Պ. տը Պառնեիէն և որովհետեւ քինախնդրութիւնը խոյս կուտար իրմէ, գոնէ փոխարինութիւն մը կուզէր ունենալ։

Ի՞նչ պիտի ընէր։

Օգուտ քաղել իր տիրոջ մահէն՝ ի նպաստ իր շահուց։

Եւ որովհետեւ կորուկ մարդ էր և իր արագ յղացում պատիւ կը բերէր իր հնարիչ միտքին, անմիջապէս գտաւ թէ ի՛նչ եղանակով կրնայ վրէժն առնել։

Կը խորհէր թէ Պարթոլոմէօ այնպէս մը պիտի չարժէր որ զերծ մնար այն հետազօտութիւններէն որք կրնային յառաջ գալ Իտալացիին ակնարկած սպանութենէն։ Անպատճառ քննութիւն մը տեղի պիտի ունենար, որմէ կրնար աղէտալի յայտնութիւն մը յառաջ գալ իր նկատմամբ, քանի որ մարդասպանին մտերիմն էր ինք։

Ուրեմն խոհեմութիւն կ'երեւէր իրեն խոյս տալ, բայց գրպանը լեցուն։

*Ժ

խարարն էր, որ ամենափոքր չարժումով մը կընար մեծ հարաւոլթիւն գիզել, կ'ամբաստանուի 50,000 ֆր.ի չնչին գումարի մը համար։ Անպարտ արձակելք ամենէն աւելի կը խղճան իրենց այս ընկերը։

Պ. Ռուվիէ, որ ձերբակալուած չէ տակաւին, Երեսփ. Ժողովոյ մէջ տեսնելով զՊ. Առէն, ըսեր է. «Իմ տրխրութեանս մէջ, մեծ ուրախութիւն մը եթէ ունիմ, այն ալ սա է որ դուք ազատած էք»։

ՓՈՐՆԷԼԻՈՒՍ ՀԷՐՑ — ՌԷՑՆԱՔ

Հարցաքննիչ Ֆրանքվիլ, իւր առջեւ հանուած 17 անձերէն 3ն անպարտ արձակած և 14ը դատի ենթարկած կամ Ամբաստանիչ Ատենի առջեւ ղրկած ըլլալով, այժմ կը պարապի Փորնէլիուս Հէրցի խնդրոյն քննութեամբ։

Փորնէլիուս Հէրց, որ դրամի զօրութեամբ նպաստած էր Արմատականաց ընտրական յաջողութեան նախորդ Երեսփոխանութեան մէջ, որ իւր ձեռքն ունէր Քէմանսոյի Լ՝ Ժէ-Ռէ թերթն, իբրեւ Ֆրէսինէի արմատական նախարարութեան վրայ ազդելու կարող մարդ, Պ. Ֆ. ը Լէսէբսի հետ 10 միլիոն սակարկած էր 1886 ին։ Բայց պարգեւաւոր փոխառութեան Ա. ծրագրին այն ատեն ի դերեւ ելնելուն վրայ, 600,000 ֆր. միայն առաւ Պ. Շ. ը Լէսէբսէ։ Գործն ապա Պ. ը Ռէյնաքի յանձնուած ըլլալով, Փորնէլիուս, «միջնորդութեան իրաւունքն իմն է ընելով», ծանր սպառնալիքներով մեծակակ գումար մը շորթած է Պառոն ը Ռէյնաքէ, ինչպէս այս վերջինս խաբուսիկ յայտարարութեամբը աւելի մեծ գումար մը կորզած էր Պ. Շ. ը Լէսէբսէ։ Ո՛չ միայն Պ. Շ. ը Լէսէբս գանգատած է Պ. Հէրցի դէմ, այլ և Պառոն ը Ռէյնաքի կտակակատարը վախճանելոյն թոռները քննելով, գտած է մանրամասութիւնն այն գումարներու զորս Հէրց ապօրինապէս առած էր Պառոն ը Ռէյնաքէ։ Կտակակատարն հետեւապէս քաղաքային առաջին դատարանի դիմելով, արտոնութիւն խնդրած է դատի ենթարկելու զՊ. և Տիկին Հէրց, պնդելով թէ Հէրց ապօրինապէս ստացեալ գումարներով կալուած դնած է ի Փարիզ և իւր կնոջ վրայ դարձուցած։ Այս քաղաքային դատէն զատ, Պ. Ֆրանքվիլյ կը քննէ Պ. Հէրցի դէմ ուղղեալ խաբէութեան ամբաստանութիւններն։ Արդէն, խաբեպատիր միջոցներով Բանամայի դրամէն երկու միլիոն իւր կոկորդն անցուցնելուն համար է որ Փորնէլիուս Հէրց զրկուեցաւ Պառուոյ Լէգէոնէն։

ԱՂԴԱՐԱՐՔ

ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական Խորհրդոյ Իերդ Նիստը տեղի ունեցաւ չորեքշաբթի օր Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ առժամեայ ատենապետութեամբ Յակոբ Ոսկան էֆէնտիի։

Խորհուրդն իւր սոյն նստին մէջ գլխաւորաբար զբաղեցաւ դաւառական և ազգային վարժարանաց, կրթական ընկերութեանց և ուսուցչաց վկայականի խնդիրներով և միանգամայն հետեւեալ տնօրինութիւններն ըրաւ։

Մայրաքաղաքիս թմբային վարժարանաց ընդհանուր վիճակին վրայ աւելի մօտէն տեղեկութիւններ ստանալու համար որոշեց որ ներկայ տարւոյս 22 էն սկսեալ Խորհրդոյ անդամք առանձին կամ ընկերակցաբար այցելեն նոյն վարժարաններն և իրենց այցելութեանց արդիւնքն հաղորդեն խորհրդոյն։

Շիւրակոյի Արուեստահանդէսին վարչութիւնն յատուկ նամակաւ մը հրաւիրած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը՝ մասնակցիլ նոյն Արուեստահանդէսին մէջ հաստատելի կրօնական ըարանին։

Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրն երէկ Յունաց Պատրիարքարանը գնաց և Ամեն. Տ. Նէոֆիլիթօս Պատրիարքին ներկայանալով՝ յանուն Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորեց նորա անուան տօնախմբութիւնը։

Տարաշ շաբաթաթերթի դեկտ. 27ի թիւն ամբողջովին նուիրուած է Պ. Գրիգոր Արծրունիի յուզարկաւորութեան ու թաղման հանդէսի նկարագրութեան և կենսագրական ու այլ յիշատակներու։ Նոյն թիւը կը պարունակէ Մշակի հանգուցեալ խմբագրին երեք պատկերները՝ պատանի հասակին մէջ, երիտասարդութիւնն, և դագաղին մէջ։

Պ. Արծրունի, բայց ի իր Մշակ լրագրէն և տան կամ կալասիքէն, զորս կոտակած է Տիկին Մարիամ Մելիք-Ազամալեանին, ուրիշ գոյք, դրամ կամ կալուած չէ թողած։ Իբր հայրական անշարժ կալուածք՝ Թիֆլիզի մէջ կայ միայն մաս մը հող որ սեպհականութիւն է եղեր Պ. Անդրեաս Արծրունիին։

Ներկայ տարւոյ յունուարի սկիզբէն, Մշակը կը շարունակուի հրատարակուիլ իր սովորական դիրքով ու ծրագրով։

Առ այժմ, թերթին խմբագրութիւնն յանձնուած է Պ. Ց. Տէր-Մարկոսեանին՝ որ վաղուի աշխատակից ու անձնուէր բարեկամն էր հանգուցելոյն։ Հաւանական կը կարծուի որ թերթին ուղղութիւնն յանձնուի խմբագրական ժողովի մը։

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԲԵՐԱՑԻ

Հետեւեալն հաղորդուած է մեզ ի հրատարակութիւն։

Բերայի կրթական խնամակալութիւնը կը փութայ յայտարարել՝ թէ առաջիկայ փետրվար 1էն սկսելով՝ թաղիս աղջկանց Արհեստագիտական վարժարանի ծրագրին մէջ կարեւոր փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան։

Ըստ նոր կարգադրութեան՝ արհեստի և ուսման ճիւղերը բոլորովին անջատ պիտի ըլլան մէկմէկէ։ այնպէս որ՝ վերոյիշեալ թուականէն սկսեալ՝ նոյն հաստատութեան մէջ գտնուող աշակերտուհիք՝ կա՛մ մէկ կամ միւս ճիւղին պիտի հետեւին։ Ուսման հետեւողները օրը հագիւ մէկ ժամ ձեռագործի պիտի աշխատին, և փոխադարձաբար արհեստի հետեւողները օրը մէկ ժամ միայն ուսման պիտի հետեւին։ Այս առթիւ ուսման ծրագիրը շատ աւելի ընդարձակուած է քան զառաջինն։ Բարձրագոյն նախակրթարանի ծրագիր մը պիտի ունենայ վեց տարուան չրջանով, որու մէջ պիտի աւանդուին հետեւեալ ուսումները։

Կրօնք, հայերէն, Փրանսերէն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Թուաբանութիւն, Տօմարակալութիւն, Իրագիտութիւն և բնական գիտութիւնք, առողջաբանութիւն, տնտեսագիտութիւն, գծագրութիւն, գեղագրութիւն, ձեռագործ, ձեւագիտութիւն, մարմնամարզ։

Իսկ գայով արհեստական ճիւղի ծրագրին, հոն ևս կը պարունակուին հետեւեալ արհեստները, որք կ'ուսուցուին։

Ձեւագիտութիւն, տեսական և գործնական։ և կը պատրաստուին իգական սեռի ամեն տեսակ զգեստներ ճոխ և վայելուչ կերպով։

Ճերմակեղէն կար, իր ամէն ճիւղերով։ և կը պատրաստուին ամէն տեսակ օժիտներ։

Պռօսերի, իր ամեն ճիւղերով, ու կը պատրաստուին ամեն տեսակ բանուածք, թէ՛ ճերմակեղէն և թէ գունաւոր կերպասներու վրայ մետաքսով չինուած, ինչպէս վերմակներ, սաչէներ, բարձեր, և.ն։

Ի պահանջել հարկին կրնայ նաև աւելցուիլ ասեղնագործութեան հետեւեալ ճիւղերը։

1. Արեւելեան ասեղնագործութիւնք (ոսկեթել բանուածք, «սիւզէնի» և.ն), 2. Արանց շապիկ և կանանց սեղմիրան։ 3. Ագնիւ ժանեակ (vraie dentelle)։ Ասոնցմէ զատ Արհեստանոցին մէջ պիտի աւանդուին նաև, օրը մէկ ժամ միայն, հետեւեալ դասերը։

Կրօնք, հայերէն, թուաբանութիւն, տօմարակալութիւն, տնտեսագիտութիւն, առողջաբանութիւն, գծագրութիւն, մարմնամարզ։

Ցառաջիկայ յունուար 31ին, կիրակի օրը, ձայնական ու գործնական մեծ նուագահանդէս մը պիտի տրուի Թէվֆիկեաի սրահին մէջ, ի նպաստ Խասգիւղի Ս. Ներսէսեան երկսեռ վարժարանին, որուն արդի անձուկ ու անկեալ վիճակ տխուր հակապատկեր մըն է փայլուն անցեալին բաղդատմամբ։ Այս հաճոյալի միջոցով անձնուէր սիրտեր գերագոյն ճիգ մը կ'ընեն չունչ մը եւս տալու կրթական այս հաստատութեան, ուր գրեթէ երեք հարիւրէ աւելի աղքատ սաներ ու սանուհիներ դաստիարակուելու կոչուած են։

Ամեն կարելի չանք եղած է որ նուագահանդէսը գոհացուցիչ կերպով կազմակերպուի։

Պ. և տիկին Ֆուլանի, օրիորդք Ա. Մուրատեան, Ա. Պէշլէր, Ա. Ռօմանօ, Ա. Ռ. Ռօմէօ և Կ. Զաւիշ ծանօթ արուեստագէտներ են մայրաքաղաքիս մէջ, որք իրենց գեղեցիկ ձայնին ու արտաթով նուագածութեան հրապոյրը չռայլօրէն ի հանդէս պիտի ածեն։

Քոմենտիկէը տունը հաճած է երկու լաւագոյն «Պէխշթայն» դաշնակներ տալ սոյն հանդէսին։

Մտից տոմսին գինն է կէս օսմ. ոսկի։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍԻ վաղուան Թիւը կը պարունակէ ՖԷՐՏԻՆԱՆ ՏԷ ԼԷՍԷԲՍԻ պատկերը։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԷՆ ՇԵՂԱԾ (Խմբագրական)
ԳՐԻԳՈՐ ՉՕՀՐԱՊ
ՀԱՅՄՆՑՈՒՆՔ (Բերթուած ՄԿԵՐՏԻՉ Ա.ՀԷՄԵԱՆ
ԹԱՏԵՐԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՄԷՋ (Ուսումնասիրութիւն)
ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ
ՄԵՐ ՊԱՏԿԵՐԸ (Ֆէլտինան տը Լէսէբս)
ԳԱՂՏՆԻՔՈ (Բերթուած ԹՈՌՈՄԱՍ ԹԷՐԶԵԱՆ
ՀՕԳԻ (Միամիտի պատմութիւն)
ԳՐԻԳՈՐ ՉՕՀՐԱՊ
ՄԵՐ ՀՈՐՈՂՈՒՆ ՎՐԱՑ ՍՄԱԼՕՐԱՆ
ՇԱՐԹՈՒՆԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գին ՔԱՌՍՈՒՆ փարա։

ԷՄ Մէյտանի ազգային երկսեռ վարժարանի վիճակի մասին Հոգաբարձութեանս կողմէ հրատարակուած նամակն մէջ՝ փոխանակ ամսական հարիւր ղրուշ Ազգ. Պատրիարքարանն եւ հարիւր ղրուշ Մայր եկեղեցւոյ Պատ. Թաղական Խորհուրդը կը վճարէ ընելու, սխալմամբ 200 ղրշ. Ազգ. Պատրիարքարանը կը վճարէ ըսուած էր. ուստի կուզամք սոյն սիալն ուղղել։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Երկսեռ վարժարանի Էմ-Մէյտանի
Ատենադպիր Ատենապետ
Դ. ՇԵՌԷՊԵԱՆ Ս. Մ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ
19 Յունվար 1893

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱԹԷՆՔ

ԱԹԷՆՔ, 1 Փետր. — Նոր երկրաշարժ ի Զանթա։ Երկու գիւղեր կործաներ են, չատեր մեռեր կամ վիրաւորուեր են։ Ժողովուրդն ահաբեկեալ է։ Ցնցումները կը շարունակին։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ. — Հարաւային և արեւմտեան Փոտոլիոյ նահանգին մէջ անասնապահք չկրնալով անուցանել իրենց կենդանիներն, ոչինչ գներով կը ծախեն։ Լաւ ձիեր կը ծախուին 3 էն 10 ռուպլի, առողջ եզներ 30—40 ռուպլի, լաւ կովեր 20—25 ռուպլի։ Քիէվի նահանգին գիւղացիք չատ նեղ վիճակի մէջ են ձմրան խստութեան պատճառաւ։

ՓԷՇԹԱ. — Ըստ վաւերական վիճակագրոյ, 1892 տարւոյն մէջ ի Հունգարիա (ի բաց Թողով Խրուաթիա) 195 նոր ընկերութիւնք հիմնուած են բաժնի վրայ, առեւտրական և արուեստագործական, ինչպէս՝ դրամատուն, գործարան, երկաթուղի, աւելի քան 32 միլիոն ֆիորին դրամագլխով։

ՈՒԱՇԻՆԳԹԸՆ. — Երեսփ. Ժողովը քննիչ յանձնաժողով մը պիտի կազմէ՝ քննելու համար թէ Բանամայի գործին առթիւ Ամերիկացիներ ալ կաշառք կերա՞ծ են, ինչպէս ամերիկեան լրագիրք ոմանք կասկած կը յայտնեն։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Փետր. — Խորհրդարանը բացուեցաւ։ Թագուհւոյն գահճառը կը ծանուցանէ խաղաղական յարաբերութիւններ, Իտալական ինքնօրինութեան ծրագրոյն մատուցումը և խաղաղութեան պահպանումը։ —Լարտերու Ժողովոյն մէջ, Լորտ Սալզպըրի կատարեալ հաւանութիւն յայտնեց կլատսթոնեան դահլիճին արտաքին քաղաքականութեան։

ՀՌՈՄ. —Դատական իշխանութիւնն երեսփ. Ժողովէն տրտնութիւն խնդրեց դատի ենթարկելու երեսփոխան Պ. ը Մէրպի։

—Սթրոմպոլի կղզւոյն մէջ երկրաշարժ, և բուռն յորդում հրաբուխի։

ՎԻԵՆՆԱ. —Նաթալի պիտի դառնայ Սերպիա՝ պայմանաւ որ Աքուբչիան ետ առնու իրեն դէմ արձակած արտաքսման օրէնքը։

ՓԱՐԻԶ. — Խնայողական տնտուկներու դէմ զրպարտութիւններ զրողները պատժոյ նոր օրէնքն 2 ամիսէն 2 տարուոյ բանտարկութիւն և տուգանք կը տրամադրէ։ Պ. Ռիպոյի և Պ. Թիւռաուի ճառերն ամեն տեղ պիտի փակցուին։

Վակտրան

ԴԱԱԹԻՒ, 22 Յունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒՆԱԿԱՑՈՒՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ	110 ½
3 » Փարիզի »	22 65

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈՆՍՈՒԼՏ

Ըէկ երեկոյ զոց. [Մարց. Դ. Մէջի]	23	34
Բերայի մէջ	—	—
Առաւօտուն բացուելուս	—	—
Սէս օրին	24	08½
Թանվիլաքը Օսմանլիյէ երէկ երեկոյ	—	—
» » ժամ 3ին	—	—

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն Սէրի	55	½
» » »	31	½
» Ը. »	23	36½

ԲԱՖԵՏՈՒՄՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ Անգլ. Լր.	5	12
Քրէտի ժէնէրալ » »	7	36
Պանք տը Փարիս » »	4	34
Կոս. Շանժ է վալէօր » »	4	22
Ռէմի » »	16	10
Թրամուէյ » »	599	
Բուսէլիի երկաթուղի ֆր.	92	
Բանեթուղի Լաւրիսսի	67	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի զրշ.	100	
20 ֆրանքնոց »	38	
Անգլիական ոսկի »	110	05
Մարք [Գերմանական ոսկի] »	107	20
Իմբերիալ »	90	10
Ֆրլիմից »	51	15
Բուպլ Ֆրանգրամ »	8	89
Մէջ. արծաթ [տարբ.] »	198	20
Մանր արծաթ »	103	10
Մէքսիկո »	95	20
Թասֆիլէ »	19	
Տոկտ Դալամիոյ Մակարանի »	6	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 2 Փետրուար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98
» » 4 ½ %	106 37
Օսմանեան բոնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 70
Օսմ. մարս. արժեթուղթ	462 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	432 50
Օսմանեան երկաթուղի	91
» Ռիժիի բաժնեթուղթ	367 18
Պանք Օթոման	580 62
Քրէտի Լիոնէ	763 75
Իտալական Ռանթ 5 %	91 42
Եգիպտական միացեալ	497 50
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 11
Օսմանիյէ Օսմանեան բոնսօլիտէ	378 75

ԼՈՆՏՈՆ, 2

Անգլ. բոնսոլիտ	98 ½
Օսմ. Սէրի Դ.	21 43
» » » Ա.	55 ½
» » » Բ.	31 ½
» » » Գ.	22
Օսմ. փոխառութիւն 1874	97
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆթանս Լոն)	94
Պանք Օթոման	13 ½
Այտընի երկաթուղի	18
Դասապայլ երկաթուղի	14
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիդէ)	98 ½
» առանձ. (բրիմիէրմիէ, 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Թոչիտ)	103 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 30

ՊԵՐԼԻՆ, 2

Օսմանեան երկաթուղի	91 50
Օսմ. Ռէժի	181
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 340
» Փարիզի »	80 95

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Բ Ժ Շ Կ Ի Ն(*)

Մտաւոր աշխատութեան անձնատուր մարդիկ լաւ գիտեն սուրճին այդ ազդեցութիւնն, երբ կը դիմեն սուրճի իբրեւ մտքի դրդռիչ նիւթի մը։ Սակայն այդ գրգռումն ստուգիւ կը կատարո՞ւի։ Առողջաբանն Ֆոն Սակրիվ որ շատ ուսումնասիրած է այս խնդիրը, կը կարծէ որ ուղղի գրգռումն ապահովի կերպով տեղի կ'ունենայ, բայց քիչ է կապակցութիւնը գայտփարայ մէջ որոց արտադրումին կը նպաստաւորէ սուրճը։ Գաղտիարներն աւելի արագ քան հաստատ են։ Մարդ իւր խորհուրդին մէջ նուազ ազատ է, դժուարաւ կը զսպէ զայն։ Խօսելու կարողութիւնը զոր սուրճը կը շատցնէ եղեր ըստ ոմանց, ընդհակառակն կը լուծուի, կ'անհետի եղեր ըստ այլոց։ Իմացականութիւնն աւելի գործէն, սակայն թրթռուն է։ Թրթռումը պէտք է հասկնալ, հոս գտնել, անկանոն շարժում մը։ Ապացուցուած չէ թէ սուրճն՝ անկանոն վիճակի մը մատնէ միտքն և թէ մտածութիւնը ծայլ ըլլայ անոր ազդեցութեամբ։ Ճշմարտութիւնն այս է որ ոմանց գաւաթ մը սուրճ պէտք է մտքերնին աշխատցնելու, ինչպէս այլոց մի զմիոյ կիսի կրկնուած շատ մը գաւաթներ։ Լաքոտեր, ինչպէս նաև Մորի սբբայն, առանց գաւաթ մը սուրճ խմելու բեմ չեին ելներ։ Միրապոս ոմ՛ալ կ'աւելցնէր։ Մեր օրերը, Տօքթ. Տէրրէ, Պ. Տէշանէլ և ուրիշ քաղաքագէտք բեմին վրայ կը խմեն իրենց պաղ սուրճը։ Խաչէրոց Պարոնեան հեղինակ Միչօ՝ իւր յԱրևելս ճանբորդութեան միջոցին սուրճ խմելու սովորած ըլլալով՝ օրական մինչեւ ութը գաւաթ կը խմէր, սակայն երբեք անհանգիստ չեղաւ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, սովորութիւնը շատ բան մեղմընել կուտայ կամայ ակամայ։

Հոմերոս, Թուկիդիտէս, Պլատոն ի յունաց, Վիրգիլիոս, Ովիտիոս, Լուկրես ի լատինաց, միով բանիւ, յոյն կամ լատին հնութեան հանճարներ բնաւ պէտք ունեցած չէին սուրճի՝ հրաչակերտ գործեր արտադրելու համար։ Եւ ի՞նչ հարկ շատ հինները փնտռուիլ, նորերուն մէջ ալ կը գտնուին այնպիսիք որք անոր ազդեցութեան պէտք չեն ունեցած։

Ֆոնդրնել, սակայն, սուրճի բուռն սիրահար մ'էր, բան մը որ չարգիլեց զինք հարիւրամեայ լլինելէ և մինչեւ վերջն իւր մտաց պայծառութիւնը պահելէ։ Վոլտէր՝ առաւօտուն ժամ 5էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամ երեք յետ կիսաւուր, 12 գաւաթ կը պտղպէր այս առողջապահիկ ընպելիքէն։ Ֆրեդերիկ Բ. կ'ըսէ իւր Վոլտէրի Գովասանքին մէջ թէ յիսուն գաւաթ օրական հագիւ կը բաւէր իւր մեծանուն սեղանակցին։ Ասոր համար արդեօք մեծ փիլիսոփայն, մէկ վայրկեանի մէջ, բարկութենէն արդահատութեան և ցասումէն կատակաբանութեան կ'անցնէր շուտ մը։ Տըլիլ, սակայն, որ բուռն նկարագրի տէր մարդ մ'էր, հետեւեալ գողտրիկ տողերու մէջ կը դրուատէ սուրճին բարիքները։

Կայ բնպելի մ'որ բերկոտին աւելի է սիրելի—
զոր կը պաշտէր Վոլտէր, եւ որ կը պակասէր Ֆիրզիլիս։— Ո՞վ դիցական սուրճ, դու ես որ հոսն է յոյժ թաղցր ու սիրուն,—առանց գլուխը խանգարելու, կը բանայ սիրտը մարդուն։— Այն ինչ կ'առնեմ բաղցրարոյր հոսն քու պատուական շոգիկդ— Իսկոյն զարթնու յիս գաղափար շքեղ քու չեբմ կլիմայիդ— Որով բոլոր զգայութիւնքս կը սթափին, բայց անխռով, — Խորհուրդքս հոսին առատօրէն իբրու մեծ մեծ ուղիներով— Մտքս տխուր, մերկ եւ ցամաք էր երբ արբած չէի զքեզ— Այժմ զուարթ, պճնազարդեալ կ'իշնէ ենթել յասպարէզս— Եւ հանճարին յիս զարթ-

(*) Շարունակութիւն չորեքշաբթի առաւոտ թիւէն։

նումը զգալով, ալ կը կարծեմ— թէ բու մէն մի կայակիր մէջ արեւին մի շողն ըմկեմ։

* * *

Տրլիլի պէս Ռուսոյ եւս կը պաշտէր սուրճին հոտը։ Օր մը Պէրնարտէն տը Սէն-Բիէրի հետ Թիւլերիի մէջէն անցած ատենը սուրճի սաստիկ հոտ մը եկաւ Լ.Գէլ հեղինակին ռնգաց։

«Աւասիկ բուրում մը յորմէ չատ «կ'ախորժիմ, գոչեց իսկոյն։ Երբ իմ «տանս սանդուխներուն տակ խահուէ «կը խորովեն, դրացիներս իրենց դուռը «կը փակեն։ Եւ իսկոյն իմ դուռս կը «բանամ։ Հաճոյքի վերաբերեալ բա«ներէն միակ սիրածս պղպղակն ու «սուրճն է։»

Սուրճի կիրառութեան, կ'ըսէ Պրիյեա-Սավարէն, պարտի Թերեւս Պիւֆոն այն աքանչելի ներդաշնակութիւնը որ կը տիրէ իւր սճին մէջ։ Ցայտնի է որ, կը յաւելու, մարդս, շունի, վագրի· առիւծի և ձիու վրայ Գէոոֆրը յօրինուած են ուղղի արտասովոր գրգռման վիճակի մը մէջ։ Զենք գիտեր թէ ո՛ր աստիճան ճիշդ է այդ նուրբ ճաշակագիտին կարծիքը, սակայն ինքը որ սուրճի կիրառութենէն ընտ Ճնալու անհանգստութիւնը ունեցած և աքանչելի ոճով մը պատմած է իւր ճաշէն ԲնախոոՊեան մէջ իւր այդ պատահարը, չէր կրնար ներբողել սուրճը, եթէ ըստոյգ չըլլար անոր ազդեցութիւնը, գոնէ Պիւֆոնի մասին։ Աւասիկ ինչպէս կը պատմէ Պրիյեա-Սավառէն իւր դէպքը։ Մասսայի Դուքսը, որ այն ատեն գատական գործոց նախարար էր, ասնոր ստիպողական գործ մը յանձնարարած էր։ Այն իրիկունն իսկ դուքսին հրամանգին գալուն սպասելով, յետ ընթրեաց, երկու թաս սուրճ կուլ տուած էր։ Սակայն թուղթերը իրեն հասած չ'ըլլալուն՝ կը վերադառնայ այն տունն ուր ընթրած էր։ Ձեռք մը ջէնէն կը խաղայ, առանց հաճոյքի մը գալու ինչպէս սովոր էր։ Պառկելու համար տուն կ'երթայ սովորական ժամուն, սակայն քունը յամառօրէն խոյս կուտայ։ Երկու ժամ կ'անցնի, և արթնցած վիճակէն աւելի գրգռուած կացութեան մը մէջ կը գտնուի։ «Ուղեղա«յին բուռն գրգռման վիճակի մը մէջ «էի և կը կարծէի թէ ուղեղս ջաղաք «մը դարձած էր որուն ճախարակները «անդուլ կը դառնային՝ առանց ազա«լիք բան մը գտնելու։» Ժամանակ անցընելու համար, անգլիերէն գրքի մը մէջ կարդացած վէպ մը ոտանաւոր ընելու կը սկսի։ Երկոտասանեակ տողեր իւր քերթողի աշխոյժը սպառելու կը բաւեն։ Ցոյժ վաստակաբեկ՝ ննդկուտայ տաղաչափութիւնն ալ։ Քառասուն ժամ աչքը չփակեր։

Շատ անձեր, որոնք զօրաւոր աշխատութիւններ արտադրած են, և որոնց վրայ կը սքանչանանք այսօր, սուրճին այս յատկութենէն օգուտ քաղած են։ Ցիշատակելի է մանաւանդ Մեծն Նաբոլէոն։

Նաբոլէոն կ'ըսէր Տօքթ. Առնոլդի· «Զօրաւոր և շատ քանակութեամբ սուր«ճը ինձ յարութիւն կուտայ։ Զիս կ'այ«րէ, կ'եփէ, կը կրծէ, ցաւ մը կու«տայ որ առանց հաճոյքի չէ։ Աւելի «կը սիրեմ մեռնիլ քան չզդալ։» Ամենպիսի սպառ մը ունէր իւր տրամադրութեան տակ, որ օ՛ր երթար, հրամայած վայրկենին՝ որսի թռչուն, խորոված միս և ոսոխ կը պատրաստուէր իսկոյն։ Պուլոներ երվալուն նախընթաց գիշերը, կայսրը, ըստ Պրիյեա Սավարէնի պատմութեան, երեսուն ժամէ աւելի աշխատեցաւ թէ՝ պեռական խորհուրդի և թէ՝ իւր ուրիշ կարեւոր պաշտօնատարաց հետ, առանց ուրիշ բան ուտելու բայց եթէ քիչ մը կերակուր և քանի մը գաւաթ սուրճ։

Պաղաք ալ իւր հսկայ գործը ի գերլուս հանեց սուրճի չափազանց կիրառութեամբ։ Իւր մահէն քանի մը օր առաջ ըսաւ թէ 40,000 թաս սուրճէն կը մեռնէր։ Իւր Աբրէ էէոՒՆԷրոս վէյ էրոոՃէ անուն գործին մէջ, հանճարեղ վիպասանը նկարագրած է, իրեն սովորական վերլուծող զօրութեամբ, չափազանց սուրճ խմողներու ուղեղային վիճակը։ «Սուրճը, կ'ըսէ տեսակ մը հանդիսաւոր կերպով, ստամոքսիդ մէջ կ'ինչնայ։ Ցայնժամ ամեն ինչ կը յուզուի, գաղափարները կը գերլերդին ինչպէս մեծ բանակին վաշտերը պատերազմի դաշտին վրայ, և ճակատամարտը կը սկսի։ Ցիշատակք կը հասնին իբրեւ թէ յարձակելու պատրաստուած։ բաղդատութեանց թեթեւոն ձիաւորները աքանչելի քառամբակ արշաւանք մ'ունին։ տրամաբանութեան թնդանօթաձիգները շռնդաձայն կը վարին։ հրացանաձիգներու մտատիպարները կուգան կը շարուին, դէմքերը կը շտկուին, թմբուլը մեկնով կը ծածկուի, զի կռիւը կը սկսի և կ'աւարտի սեւ ջուրի հեղեղներով, ինչպէս բուն մարտը իւր սեւ փոշիով։»

Ռօսինի, կ'ըսէ այլուր Պալզաք, իւր իսկ վրայ ղդայ այն ազդեցութիւնը զոր ես իմ վրայ դիտած էի։ Սուրճը, կը յաւելներ ըսելու վարպետը, տամնեւհինգ կամ քսան օրուան գործ մէն է, այսինքն օրէրա մը յօրինելու շատ յարմար ժամանակ մը։

(Շարունակելի) ՏՈՐԹ. Ռ. ՌՕՊԷՆՍՕՆ

ԱՆՎԵՐՋ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Վերջապէս այս անպամ ալ եկաւ անցաւ այն ցանկալի օրը՝ այր բաղդ պիտի հաճէր իր անհատնում պանձարանը բանալով՝ իր դուռը բախող և իրենց անդուլ թախանձանքներովը զինք ձանձրացնող միլիոնաւոր մարդերու երեսին նետել մեծ ու պղտիկ կարգ մը պարգեւներ որոց կ'սպասէին երկու ամսէ ի վեր տղու մը անհամբերութեամբ՝ որ Կաղանդի աւուր կ'սպասէ իր հօրմէն ստանալիք պարգեւին համար։

Այլ ափսո՜ս··· այսչա՜փ էր միայն բաղդին առատաձեռնութիւնը· իրմէ պարգեւ խնդրող 1,900,000ներու միայն 600ի՞ն էր որ պիտի գթար բացառապէս։ Ան բաղդն ալ օրքա՞ն կծծի է· իրաւ որ շատ մը արտակարգ կծծի հարուստներ գիտենք, բայց կարծեմ բաղդը, ան կոյր և աննպատակ գառամեալ ծերունին, աշխարհի գերագոյն հարուստն է ու միանգամայն գերագոյն կծծին։

Ամենքնուս յիշողութեան մէջ է դեռ որ երկու ամիս առաջ ալ ճիշդ այս անգամուան պէս ամիս մը շարունակ ի ձայն փողոց··· սխալեցայ, ի ձայն հրեայներու հրաչակել տալէ յետոյ թէ գումարներ պիտի բաշխէ մարդոց, նորէն ասանկ կծծիութեամբ վարուեցաւ և իր առատաձեռնութեան կառչող քիւրաւոր անձերու սրտերուն մէջէն բողոքած յոյսերու երփներանգ ծաղիկները մէկ հարուածով կտրեց նետեց։ Բայց այն օրէն ի վեր անցած երկու ամսոյ տեւողութեան միջոցին, անոնց կտրուած յուսոյ ծաղիկները նորէն ծլիլ սկսան, ընձիւղ արձակեցին ու աճեցան և դարձեալ այս անկամ ալ բիւրաւոր անձեր շատ ու շատ անգամներ պատրանքներ կրելէ յետոյ՝ կրկին նոյն եռանդեամբ բաղդին փարեցան մեծ ակնկալութիւններով։

Արդարեւ մեր յոյսերը, մեր երազները կը նմանին տունկերու կամ բոյսերու որք երբէք կտրուելով չեն չորնար, որոց գլխուն վերեւ թէպէտ կ'սպասէ միշտ չար բաղդին հատոցը և հագիւ ատիճան մը աճած՝ անոնց դալար ճիւղերը կը հատանէ, գունագեղ ծաղիկները կը կորէ մէկդի կը նետէ և կմախքնին միայն կը թողու, բայց անոնք դարձեալ կը ծլին, կը բողբոջին, ճիւղեր կ'արձակեն, ծաղիկներ դուրս կուտան, այլ միշտ նորէն կտրուելու ու նորէն ծլելու համար, և այս տունկերու մէջ չատ քիչերն են որ այդ հատոցին հարուածներէն զերծ կը մնան և պտուղներ հասցնելու կը ժամանեն զորս մենք կը վայելենք։

Ինչ որ ալ ըլլայ, գոնէ այդ միլիոնաւորներու մէջ գտնուեցան գէթ հարիւրաւորներ՝ որոց յոյսերը պակուեցան գէշ աղէկ և հետաքրքրական է գիտնալ թէ ժլատ բաղդը ի՞նչպէս բաշխեց անոնց իր պարգեւները։

Պիտ'ըսէք թէ ադ ալ գիտնալու բա՞ն է··· ո՞վ չգիտեր որ բաղդ ըսուածը դիպուածովին կը գործէ· կոյր մըն է բաղմամարդ հրապարակի մը մէջ ձգուած, որ կը բռնէ անոր ասոր օձիքէն՝ որուն որ հանդիպին իր առ խարխափս յառաջ կարկառող ձեռքերը։ Բայց մարդիկ համոզուած են դիպուածին գործողութիւններուն ալ կարգ ու կանոններ սահմանել և պայմաններու տակ գործելու ստիպել զանի։

Ուրեմն եթէ կը հաճիք՝ մոռնանք այն ցած, ցուրտ կամարակապ սրահը ուր տեղ կ'ունենայ բաղդին պարգեւաբաշխութեան հանդէսը։ Հոն հաւաքուած են հարիւրաւոր ինքնակոչ հրաւիրեալներ, բաղդէն ողորմութիւն խնդրողներուն ամենէն աներեսները, որք կը կարծեն թէ այդ հանդէսին ներկայ գտնուելով՝ պատուած պիտի ըլլան բաղդը և ուղղակի անոր աչքին դիմացը ըլլալով՝ աւելի իրաւունք պիտի ունենան անոր չնորհաց արժանանալու։ բայց, եկու տե՛ս որ բաղդը այդպիսի պատշաճութիւններ չգիտեր, անքաղաքավար, տմարդի բարեգործ մըն է որ աչքին դիմացինը, քովինը կը թողու և աշխարհի միւս ծայրը գտնուողի մը կը խրկէ իր պարգեւը։

Սրահին մէջտեղ բոլորաձեւ ապակեայ խոշոր տուփ մը կանգնած է պատուանդանի մը և լիսեռն մը վրայ ուր հաստատուած է կեդրոնին։ Տուփին մէջ լեցուած են կէսէն աւելի բիւրաւոր թղթէ մանրատիպ գլանիկներ։ Այս տուփն է բաղդին մոգական գանձարանը և գլանիկները··· իրա՞ւ, ադո՞նք են, ադ պլորուած թղթի կտո՞րները անոր պարգեւները··· բէՀ, ի՞նչ տարօրինակ պարգեւներ···։ Բայց համբերեցէք ու սպասեցէք վերջին։

Բոլոր ներկայ եղողներու աչքերը անշարժ, յուսօք ծփծփուն, յառած են տուփին վրայ զոր կը դարձնեն երկու հուժկու մարդեր, մին տիպն աջ, միւսը ձախ կոթէն բռնած, և քանի տուփը կը դառնայ՝ մէջի գլանիկները մէկզմէկ հրմշտկելով, ճնշելով իրարու վրայ կը փլուզին, կը գահավիժին խուլ խշշրտոց մը հանելով, որ սրահին խոր լռութեան մէջ ականջի կը զարնէ։

Տուփին գլուխը կանգնած է տղայ մը թեւերը սոթած, ո՞վ է ան, պիտ'ըսէք··· բաղդին ներկայացուցիչն է այդ տղան։

Տուփը ժամանակ ժամանակ շարժելէ կը դադրի, պղտիկ դռնակ մը կը բացուի, եւ տղան դռնակէն ձեռքը ներս խօթելով գլանիկ մը կը վերցնէ և դուրս կը հանէ։ Մարդ մը տղուն ձեռքէն կը խլէ գլանիկը, կը բանայ և կը կարդայ բարձրաձայն թիւ մը, մոգական հարիւր հազարներ, միլիոններ որք ամենուն սրտերը թռնդ կը հանեն։ Անմիջապէս կարմիր սև տախտակի մը վրայ կը նշանակուին թիւերը և ամեն մարդ իր ձեռքը գտնուած թուղթի կտորի մը վրայի թիւերուն հետ կը բաղդատէ գըրուած թիւերը, աւա՜ղ, որքա՜ն հեռու են իրարմէ և վայրկենական տխրութեան ըստուեր մը կը պատէ իրենց դէմքերը։ Բայց մէկ քանիներ յանկարծ կ'այլակերպին, ուրախութեան ցոլք մը կը շողայ իրենց աչքերուն մէջ··· ա՜յ··· ա՜յ··· մեռեցեր է··· երկու թիւ միայն··· եւ ահա··· բայց բաբա՜ղ, բաղդը իրենց հետ կը կատակէր և տխուր յուսախաբութիւն մը կը զրոչմուի խեղճերու դիմագծերուն վրայ։

Վերջապէս տուփը կը դարձուի և գլանիկները տակնուվրայ կըլլան, կրկին գըռնակը կը բացուի և մանուկը գլանիկ մ'ալ դուրս կը հանէ, դարձեալ գլանիկին պարունակած թիւը կ'ազդարարուի ու կը գըրուի և նորէն միւնոյն հոդեկան երեւոյթները հանդիսատեսներուն վրայ։

Կը խորհիմ նոյն միջոցին այդ տղուն, այդ պարզ՝ իսկ մանկան վրայ որ չ'գիտեր թէ ի՞նչ կ'ընէ, իրեն ձեռքը ներս կ'երկնցունէ ու միամտօրէն գլանիկներէն մին մատերովը կը բռնէ, դուրս կը հանէ եւ ժպտուն երեսով կը յանձնէ դայն քովի մարդուն։ Չգիտեր թէ ի՞նչ դառն պատրանքներ և ի՞նչ հեշտալի ուրախութիւններու պատճառ կ'ըլլայ, որպի՞սի կարօտեալներու օգնութեան կը հասնի և ի՞նչ ընտանիքներ կը վերականգնէ, և չատ անգամ ի՞նչ անճաղ գործեր կ'ընէ, բաղդին պարգեւը տալով այնպիսիներու որք բնաւ պէտք չունին անոր, և այս ամենը միամիտ և քմահաճ ձեռքի ու մատներու շարժմամբ մը միայն որով այս կամ այն գլանիկը վեր կը վերցունէ ըստ հաճոյս։

Վերջապէս չատ ու չատ սրտաթունդերէ, պատրանքներէ, ակնկալութիւններէ յետոյ կուգայ կատարեալ և վերջնական յուսախաբութիւն։ Բաղդը տմարդօրէն կը գոցէ իր գանձարանին դուռը և երթաք բարովը կը կոխէ իր հրաւիրեալներուն, երկու ամիսէն վերստին տեսութեան անուշիկ խոստումով քաղցրացնելով անոնց դառնացեալ սրտերը, իբրեւ յետին մխիթարութիւն։

* * *

Մինչդեռ բազմութիւնը փողոցի սրահէն դուրս կը խուժի խօսակցելով տեղի ունեցող վիճակահանութեան և անոր պարագայներուն վրայով, մտածում մը գրաւած է միտքս։ Կը խորհիմ որ մարդուս կեանքն ու մահն ալ վիճակահանութիւն մ'է, վիթխարի և անվերջ վիճակահանութիւն մը ուր աշխարհս այն տուփն է ուր բոլոր մարդիկ մէյմէկ գլանիկներ են՝ թիւեր պարունակող և ամեն նորածիններ նոյնպէս նոր թիւեր բովանդակող գլանիկներ են որք առիններուն վրայ կ'աւելնան շարունակ։

Բաղդը կամ դիպուածը, ինչպէս որ կ'ուզէք, կաթէն բռնած իր առանցքին վրայ կը դարձունէ այդ հսկայական տուփը և այսպէս կը շարժին տուփին գլանիկները որոց իւրաքանչիւրը մէյմէկ կեանք կը ներկայացնէ։

Իսկ մահուան ճիւաղը թեւերը սոթած՝ այս տուփին գլուխը կանգնած է, անգադար ձեռքը ներս կ'երկնցունէ և նոդկալի ճիրանովը հոնկէ գլանիկներ կը վերցնէ ըստ դիպուածի և գետին կը նետէ մէկիկ մէկիկ։

Եւ ինչպէս որ վիճակահանութեան մը վերջին, այսինքն միլիոնաւոր թիւերը չատ առաջ՝ միաւոր, տասնաւոր կամ հարիւրաւոր թիւերն ալ չատ հոսքը դադրուիլ, այսպէս կը պատահի կենաց և մահու վիճակահանութեան մէջ ալ, պարագայ մը որ կը համապատասխանէ մահուան՝ չատ անգամ ծերերը թողով մանուկները և երիտասարդները կենդրաւ ընելու պարագային։

Նմանութիւնը կատարեալ է։ Միայն թէ կեանքի վիճակահանութիւնը վերջ չունի և վա՜յ անոր որ այս վիճակահանութեան մէջ կը շահի, քանզի անոր պարգեւը միշտ եւ հաւասարապէս ցուրտ գերեզմանն է։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԴԱՂԱՆՃԵԱՆ

ՓՈՔՐԻԿ ՈՒՂԵԿԻՑԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Իմ ճանչցած ատենս վաթսունը անցուկ ծերունի մ'էր Խոսրով ադան։ Դէր, արիւնոտ, կամ կարմիր դէմք մը ունէր որոյ վերայ իւր ձիւնաթոյր պեխերը, յօնքերը և պակաձեւ ցանցառ վարսերը հաճոյալի հակապատկեր մը կը ձեւացնէին։ Միշտ մաքուր հագուած էր· երբէ՛ք փոչի հատիկ մը կամ փոքրագոյն բիծ մը չէր տեսնուեր իւր հանդերձներուն վրայ· ապացոյց՝ թէ կանացի քնքուշ ձեռքեր հոգածու էին իւր մաքրութեան և պարզարդին։

Երբ օդը պայծառ ըլլար, Խոսրով ադան ձեռքը կ'առնուր իւր հաստ գաւազանը և դանդաղ քայլերով պտոյտ կ'ընէր ծովեզերքը։ Այս պտոյտները ժամերով կը տեւէին· շատ դժուարութեամբ կը քալէր Խոսրով ադան, զի մասնական կաթուածի մը ենթարկուած ըլլալով, ձախ ձեռքին և նոյն ոտքին գործածութիւնը կորուսած էր։ Այս պատճառաւ այլ եւս չուկայ չէր երթար, սակայն չափահաս մանչ և աղջիկ գաւակներ ունէր, որք զինքը ամեն կերպիւ կը խնամէին։

Ատենօք չատ մը մանկտիներ կային իր տանը մէջ, բայց հիմա հատ մը միայն կայ· այն ալ ինք էր։ Ինք՝ չատերը խնամած էր, և չատեր զինքը կը խնամէին· ամենուն գուրգուրանաց առարկայն էր։ Ինչ քաղցր վարձատրութիւն որոյ համար ամեն վայրկեան կ'օրհնէր Արարիչը, վա՜ռք կուտար Աստուծոյ։

Երբեմն, շրջագայութեանը ատեն իրեն կը պատահէի և քայլերս իրենցներուն յարմարցնելով, բաւական տեղ կը քայլէինք միասին։ Շատ կը յարգէի այդ ծերունին որ ինքզինքը աշխարհիս ամենէն երջանիկ մարդը նկատելու պատճառներ ունենալ կը կարծէր։ Իրաւ է թէ չատ տառապած էր կենացը մէջ, ամեն տեսակ դժուարութեանց դէմ մաքառած էր, ձեռքն ու ոտքը վրայ տուած էր· սակայն չչը տրտնջար Խոսրով ադան, զի Աստուած իրեն բարի գաւակներ պարգեւած էր· ի՞նչ կարող էր ըղձալ աւելի։

Միայն թէ երկու սեւ կէտեր կային իւր երջանկութեան հորիզոնին վրայ, որք զայն քիչ մը կը մթագնէին և որոց անհետացման կը հաւատար։

Իւր մանչերէն մին, որ ճարտար ատաղձագործ մ'էր, ծնողացը հաւանութեան հակառակ՝ ամուսնութիւն կնքած էր ընկերական դիրքով և այլ տեսակէտներով անհամեմատ ընտանիքէ աղջկան մը հետ։ Այս պատճառաւ պահ մը տակնուվրայ եղած էր տունը, և թէեւ ինք վերջէն չատ մեղմացած էր, սակայն հիւանդութիւնը վրայ հասած ըլլալով՝ յաղթուած էր հակառակ կուսակցութենէն և ա՛լ չէր տեսած ոչ նոր հարսը և ոչ ալ գաւակը, որոյ համար կ'ըսէին թէ դուրս գացած է և լաւ վիճակ մը ունի։

Միւս կէտն ալ սա էր որ Խոսրով ադան, սրտին բոլոր ուժովը թոռ մը ունենալ կը բաղձար· այս էր այլ եւս իւր միակ փառասիրութիւնը, զոր կենացը մրցանակը պիտի նկատէր։

Առ ի չգոյէ թոռան, հիմակ հոգին կուտար փոքրիկ տղայոց համար, եւ երբ անոնցմէ մին տեսնէր, կրցածին չափ կը սքանչանար վրան· կը խօսակցէր մեղմագին, կը փայփայէր, սիրակէզ համբոյրներ կուտար, միշտ ադուլոր նուէր մը կը գրտնուէր գրպաններուն խորը, այդ անմեղներուն պարգեւելու համար։

Սակայն ժամանակը կ'անցնէր և ծերունիին փափաքը տակաւին չէր կատարուեր։

Վերջապէս օր մը, կաթուածն իւր աւերիչ գործը չարունակելով, փճացուց այդ անդորր կեանքը։

Ծերունին իւր հոգին աւանդեց զաւակացը բաղկացը մէջ՝ սիրուած և յարգուած։ Բայց գերագոյն բոպէին, մահաբերի նուազուն ձայնով, յայտարարեց անգամ մ'ալ թէ աւելի գոհ պտով պիտի մեռնէր եթէ թոռնիկը տեսած ըլլար։

Պայծառ, արեւոտ օր մ'էր երբ կը հետեւէի Խոսրով ադայի դագաղին։ աւա՜ղ, վերջին պտոյտն էր զոր կ'ընէր ծերունի բարեկամս։

* * *

Խոսրով ադայի բնակած թաղին մէջ, յոյժ ադքատ ընտանիք մ'ալ կը գտնուէր։ Պարապի մը փլատակներուն յենած փոքր տնակ մը կար որոյ մէջ կը բնակէին երկու քոյրեր։ Մին ամուրի էր, իսկ միւսը քանի մը ամիսներէ ի վեր իւր ամուսինը կորսնցնելու դժբախտութիւնը ունեցած էր, որ ճարտար ատաղձագործ եւ քաջ գործաւոր մ'էր։

Տարաբախտ այրին, դժբախտութեան այս դառն օրերուն մէջ, տաժանելի ծնընդաբերութենէ մը յետոյ, երկու երկուորեակներ բերաւ աշխարհ, որոնցմէ մին՝ տասն և հինգ օր չանցած՝ հոգին աւանդեց։

Ինչպէս ըսինք, այս թշուառ ընտանիքը թաղման ամենայնիքը հանդէս մը իսկ կատարելու միջոցները չունէր։ Ուստի փոքրիկը եկեղեցի տարին ուր բարեբաստիկ զուգադիպութեամբ ննջեցեալ կար այն օրը։ Մասնաւոր արտօնութեամբ դագաղը բացին և մէջը դետեղեցին մանկիկը։ Ո՜հ իրենն համար ալ տեղ կար հոն, այնքա՜ն քիչ տեղ կը բռնէր փոքրիկը։

Այդ հիւրընկալ ննջեցեալը մեր Խոսրով ադան էր· իսկ հիւրը՝ իւր այնքա՜ն փափաքած թոռնիկը։

Զաւակը, ընտանեացը դիմադրութենէն սաստիկ զգածեալ, արիաբար աշխատած էր իրեն համար գերք մը ստեղծելու, բայց անոգոր հիւանդութիւն մը զինքը իբր չորս ամիս առաջ յափշտակած էր։

Խոսրով ադան այս բաներէն տեղեակ չէր։ Ինայած էին իրմէ սոյն վշտագին լուրը, մահը չը փութացնելու համար։

* * *

Գերեզմանատան մէջ ենք։

Բնութիւնը այս տխուր վայրն ալ գեղեցկանելու չ'է մոռցած, տեղ տեղ դալարեաց գորգեր փռած է որոց մէջէն երփներանգ ծաղիկներ գլուխ կը բարձրացնեն։

Սաստիկ հետաքրքիր իմ մանկիկը տեսնելու։ Փոսին կը մօտենամ որոյ քով այժմ դագաղը բաց կը հանդչի։ Պայծառ արեւ մը իւր բիւրաւոր ճառագայթներէն մին խրկած է լուսաւորելու ծերունիին դէմքը որ՝ այժմ իւր կարմրութիւնը կորուսած, մահուան տխրագին դրոշմը կը կրէ։ Բայց եա՛ որ իր դպցմանց տեղեակ եմ, այդ դէմքին վրայ զուարթութեան նշոյլ մը նըշմարել կը կարծեմ, զի իւր բազկացը մէջ մանկիկ մը ամփոփած է, այնքա՜ն բաղձացեալ թոռնիկը։

Մեր ծովեզերեայ փոքրիկ պտոյտները կը յիշեմ։

Խե՜ղճ Խոսրով ադա։

Ինչ՞ փոքրիկ մեռեր։ Գրեթէ ճաղատ, նարնջի չափ գլուխ մը որոյ վրայ ստեւի խուրձեր կ'երեւան, փոքրիկ դէմք մը, փոքրիկ թաթիկներ։

Ո՜հ, չեմ կարող արտասուքս զսպել։ Արդարեւ մարդ չատ քարսիրտ ըլլալու է որ անտարբեր մնայ այդ տխուր պատկերին և միջավայրին ի տես։

Ամեն կողմանէ տխրութիւն կը բուրէ· հողակոյտեր, խաչեր, տապանաքարեր, ատ անդ ցան ու ցիր, բարձրաբերձ սեւաթոյր նոճիներու ստուերին ներքեւ։ Ատին, ոտիդդ առջեւ անձուկ տուփ մը, դագաղն, ուր ամփոփուած են երկու էակներ, մարդկային երկու բեւեռները· մանկութիւն և ծերութիւն։

Մին՝ անցեալը, միւսը՝ ապագայն։ Մին կեանքէն գուցէ յափրացած, խոնջած ճանապարհորդ մը որ յաւիտենական հանգստութիւն գտնելու եկած էր· իսկ ուղեկիցը՝ նորածիլ այլ արդէն թոշնած ծաղիկ մը, տարբերակն յետս մղուած մը, արշալոյս՝ առ յաւէտ խափանուած մայլ ամպերով· տղէկ մը վերջապէս որ մէկ ճիչով ողջոյն և միանգամայն հրաժեշտ կ'ուտար կենաց, նման նաւաստի մը որ եռզերքէն քիչ մը հեռանալէ յետոյ, ընդոստ կ'ընկրկի ի տես խռովեալ և մշտաիրփուր ովկէանին։

Ազօթքներն աւարտած են։

Դագաղը փոսին մէջ կ'իջեցնեն։ Մահաւուշ ժիրոր մը կը լսուի և հողը հետզհետէ կը թանձրանայ դագաղին վրայ որոյ մէկ ծայրը եւեթ կ'երեւայ այժմ։

Բայց հաւատի եմ թէ Խոսրով ադան բերկրանաց մէջ կը խայտայ եւ այնքան ծանրութեան ներքեւ, փոխանակ ընկճուելու՝ կը ժպտի։

Ո՜հ, իւր մեռելի բազուկներով կուրծքին վրայ ամրապէս սեղմած, յաւիտենականութեան ծոցը կ'առաջնորդէ իւր ամենասիրելի թոռը, որ վստահութեամբ և սիրով, իր փոքրիկ գլուխը պապուն կուրծքին յենած է և թաթիկներովը դայն կը գրկէ։

Բոլոր սրտովս կը ցաւէի Խոսրով ադայի մահուան վրայ, բայց միւս կողմանէ խընդակից էի իրեն, զի այս զուգադիպութեան մէջ ակներեւ էր նախախնամութեան գթառատ ձեռքը, որ կուգար ծերունիին վերջին իղձ կատարել։

Վ. Գ. ՄԷՇՏՈՒՏՃԵԱՆ

Քստի անտի

ԿԱԹԷՆ ԲԵՐԱՆՆԻՆ ԵՐԱՇ

Փարիզի արուեստեան արուարձաններուն քնակիչները այս ամառ շատ կը գանգատին գէշ տեսակ ջուրէն զոր ստիպուած էին խմել։ Գլխաւորաբար ի Քուռպվուա քաղաքային խորհուրդն որոշած է արդէդեան ջրհորներ փորել տալ և, հիմակուհիմա, այդ չրջանակին ջուրը պիտի հայթայթուի ձեռնարկուներու կողմէ որք տակառներով պիտի զրկեն գաւառներէն։

Արդ, քանի մը օր առաջ, խորհրդականներէ իւրաքանչիւրն իր տունը կ'ընդունէր խմաքարէ կուժ մը՝ կնքեալ խիցով մը փակուած և վրան սապէս գրուած· «համը նայելու է»։

Ընդհանուր սարսափ.—«Գինիի կուժե՞ր կը զրկեն մեզի··· կը գոչեն Քարպվուայի խորհրդականք։ Որի՞ն տեղը զրին մեզի··» և ամենքն ալ ետ կը զրկեն կուժերը։

Քանի մը ժամ ետքն հասնող նամակ մը հանելուկը կը լուծէր։ «Գինիի կուժերը» (կաչառք) չէին անոնք, այլ վճիտ ջուրով լի կուժեր, զոր ընկերութիւն մը զրկած էր իւր նոնչ՝ առաջարկելով զեղչեալ գիներով մատակարարել անկից։

Թաղապետական խորհրդականք կը մխիթարուին մտածելով որ գէթ ապացուցած եղան թէ անկաշառ են իրենք։

ՈՍԿԵԶԷՂ ԱՆՁՐԵՒ ՅՕՐԱՆ

Սպանիական վիճակահանութիւնը անցեալ դեկտեմբեր 23ին տեղի ունենալով չատ նպաստաւորեր է Օրանցիները։ Շահող մեծագոյն թիւին՝ 3 միլիոն ֆրանքին մեծ մասը նահանգին այլ և այլ մասերուն մէջ զարկած է, Պ. Լօլակէ յԱյն-Թէմուշօն կը շահի 300,000 ֆրանք։ 2 Միլիոնի երկրորդ բաժինն ամբողջովին զարկեր է օրանցիներու. այս կերպով չատ մը խեղճ մարդիկ մէկէն հարստացեր են։ Պ. Պ. Պեռոլիէն, վաճառականք, կը շահին 400,000 ֆրանք, Կուրիոն, ֆրանքեւզուլիցերեան հոչակի գործարանին սպասաւորը 100,000 ֆր. իւր քոյրը՝ սպասուհի նոյն վաճառատան մէջ, 100,000 ֆր. Տըրոմէնժ, մանրավաճառ, 100,000 ֆր· Ֆեբրարի, փաստաբան, 100,000 ֆրանք· Պարէն՝ ծխավաճառ, Բլէման՝ մանավաճառ, 200,000 ֆրանք· Գիթրիան, նուագապետ տեղւոյն թատրոնին մէջ, 100,000 ֆրանք, թատրոնին բոլոր նուագածուները 100,000 ֆրանք, Միշէլ, ձեռնարկու, 200,000 ֆրանք, Տէնբրի, միջնորդ, 200,000 ֆրանք։ Ուրիշ անծանօթ մնացած անձինք ալ 400,000 ոսկւոյ գումար մը։

Բովանդակ Օրան մեծ յուզման մէջ է շահողներուն խնծալից ցոյցերէն և այս դէպք նիւթ եղած է ամեն խօսակցութիւններու։

«ՍՈՂՈՄՈՆԻ ԱՂԱՆԴՐ»

Դատական գործ մը ուշադրութիւն կը հրաւիրէ Անգլիոյ կրօնական մէկ ազանդին վրայ, որ քիչ ծանօթ է, «Սողոմոնի աղանդը»։

Դէպքը Պրայթօնի մէջ կատարուեր է։ Ցոյժ յարգալից տիկին մը, Սառա Թըրնը, դատաւորին ներկայացեր է յայտարարելու թէ երկու տարիէ ի վեր լքուած է ամուսնին կողմէ, նախկին կօշկակար մը, այժմ պտղավաճառ, որ մասնակցած է յիշեալ ազանդին, որուն յարգելի պետերէն մին է ի Ուտֆօրտ, Էսէքսի կոմսութեան մէջ։

Կնոջմէն բաժնուելէ առաջ, այս կօշկակար յայտնած էր տիկին Թըրնրի թէ պատգամ մը ընդունած է յերկնից՝ հրամայող որ ա՛ռ ուրիշ կնոջ հետ կենակցի։

Այս քմահաճ ամուսնին մեկնումէն քիչ ժամանակ ետքը, անոր բարեկամներէն մին, նմանապէս անդամակից «Սողոմոնի աղանդին», լքեալ կնոջ տունը կը ներկայանայ բարեաստիկ լուր մը տալու համար։ Նմանօրինակ պատգամով մը կօշկակարին յաջորդը կը նշանակուէր կնոջ մօտ։ Սա, զայրանալով, կը վռնտէ այդ աներես մարդը։

Տիկին Թըրնրը դատարանի առջեւ կը քաշէ երիկը, ստանալու համար տնդեան թոշակ մը, որուն իրաւունք ունէր։

Թըրնրը կը մերժէ հնազանդիլ այս պահանջումին։ Կը հաւանի երբեմն երբեմն ստակ զրկել իր կնոջ, բայց իբրեւ կամայական պարգեւ, իբր պարզ ընծայ, առանց ո և է կերպով ստիպուած ըլլալու։

Դատարանն իրաւունք կուտայ լքեալ կնոջ, ստիպմանութեան ուշադրութիւն հրաւիրելով «Սողոմոնի աղանդաւորներուն» ընթացքին վրայ, աղանդ մը «անբարոյական, եպերելի և անգլիական ժողովուրդին բարքին հակառակ։»

ԿԻՆԸ՝ ՀԱՆՐԱԿԱՌԻՆ ՎՐԱՑ

Փեթերսպուրգի թրամուէյից վարչութիւնը արտօնութիւն տուեր է կիներն ընդունիլ հանրակառքերու վերնայարկը, պայմանով որ վերնայարկ հանող տանդուխները պատշաճութեան օրէնքին համապատասխան չլինուին։

Ա. Զ. Դ.

ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ ԴՊՐՈՅՆ

Կ. Վ. Պալապանեան Է.Փ.Է ստացանք իր «Նարժական տատերաց, զորս հեղինակը խոստացած էր նուիրել (Մանկական պարտէզ զ գործածող վարժարաններուն։

Ներկայումս կը հրատիրենք այդ վարժարաններուն Տեսչութիւնները դիմել Բիւզանդեան Դպրոցին, Դարանթիս, Սեղբոս խան, Թիւ 5, վերոյիշեալ տատերէն մէյմէկ հատ մրն ստանալու համար։ 429 1—3

Ֆանթէզի Օրիանդալի հրատարակութիւնը պիտի շարունակուի։ Կը վաճառուի՝ ի Բերա, երաժշտական վաճառատուններն, ի Գալիս՝ տպագրչին քով, Յոյնէվփեան, եւ ի Դարանթիա՝ Ա. Տ. Զուհրաձեանի սենեակն, թաղեալ խան։ 430 1—3

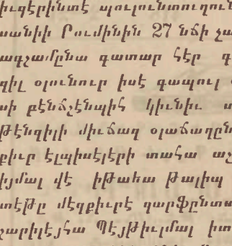

ԿՐԷՄ ՍԻՄՈՆ

ՍԻՄՈՆԻ ՓՈՇԻ

ԲՈՒԼՄ ՍԻՄՈՆԻ ՕՃԱՌ

Ցանձարարուած Քարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եորքի ըժիշկներէն

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտրա յամի 1782

«ՖԻՆԻՔՍ», հրդեհալ առաւելքան մի գար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրքը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

«ՖԻՆԻՔՍ» ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փոխարէն հասարակաց համար։

34

«ՖԻՆԻՔՍ» ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակաց կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց թիւ 11, և 12։ Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Գումար 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվեալ յունիս 1890 » 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » » 14,135,925

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ոչ այլ մէկ տնական ժամանակ վճարելու և կառասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Ա. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գարու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14

369

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Գումար 6,250,000 Պահեստի դրամ Գումար 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած կամ առանց բեռի, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թղթատարական սիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։

Ոչն ալ թերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար ընկերութիւնս մասնաւորապէս 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Գումար

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

Գ. ՍՊԱՆՈՍ

ԾԱԽՈՒ ԿԱՄ ՎԱՐՁՈՒ

Ալէքսի բնակարանն ի Պէյօղլուէրէ (աւստրիական նախկին դեսպանատուն)։ Այս բնակարան կը պարունակէ փայտաշէն մեծ տուն մը քարափին վրայ, Թիւ 30, Թրքական բաղնիք, պարտէզ, պատշգամներ, անտառ, այգեստան, քէօշկ, և վազուն ջուր ընդունարաններով. ամբողջին տարածութիւնն է 70250 քառակուսի կանգուն։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պարոն Է. տը Հիւպշ, ի Բերա, Լինարտի փողոց, Թիւ 28. 418 2—24

ԱՌԱՋՈՆ ԿԱՐԳԻՆՇՈԳԵՆԱՒՔ

Եբրէ-Եկ. Ասէլէս, Կ. Պոլսոյ և Օրէոյ Գլխ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔԼԷՔ

Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ
Աղտաս	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմո	3200
Ամէլիա	3000	Կալիէօ	5500	Բանտեր	1700
Աբօլլո	3500	Կիդանօ	2200	Բլաբէ	1500
Աբէս	2300	Կոզա	1800	Բօլզ	1000
Ադիսդա	3000	Կրօանօ	2200	Գուէրդա	2800
Զատանա	3000	Հէրօ	2000	Դիալթօ	4400
Զորտինօ	2200	Հիսալկօ	3300	Դիմալդա	3200
Զրպէս	2000	Հենրա	7000	Բոլլը	8000
Զէֆիալը	8800	Հուժպէր	1200	Բոմեն	3500
Դէլրօ	2600	Լյակէ	5000	Բոզարիս	3500
Գալիբաս	2500	Ձիւնօ	2300	Պալերմօ	4000
Գասէ	2100	Քէլսօ	2000	Պանգիսկօ	9200
Գրաբ	2000	Քալբինօ	4200	Պարֆօ	2000
Գօմ	2700	Քօվնօ	2200	Պիլիսիս	2000
Զէբրակ	5000	Լէս	2000	Պորենաս	4300
Դիլիս	3500	Լէբանթ	4500	Թ. Ալիլբրդ	3000
Դոլբրաս	3400	Լիվերնօ	3000	Թուբրոս	1200
Էիգա	2500	Մայրա	1500	Թօրիսա	2800
Էսմինօ	2500	Մարթակ	4300	Փորբիսա	900
Էուրօ	4800	Մարգէլլը	6500	Ռուբրին	5000
Տրաբ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Իսպանիա	2600	Մուրինօ	3100	Եկէս	3600
Լիսարաս	3000	Նէլս	2000	Զէզրա	1000
Էլէքթրա	3200	Օրլանդա	3000	Տիֆայնէրնա	200
Էրանթ	2600	Օթելլօ	5000	Ճրմնա	200
Ֆալբան	800	Օգրանօ	4500	Ջէրբ	140
Ֆեռա	700	Օգէս	2000	Ֆոսքինա	120

Եղիրչն Մեծաբ 8000
Բիրբրբն Մեծաբ 8000
Լէդիրն Մեծաբ 810

«Տրաբ» շոգենաւը, նաւապետ Քէնտրիք, ընդհանուր վաճառքով Հելլէն հասած է հոս։

Ուղեւորներու համար ամէն դէպքերուն կ'ընծայուր

Դիմել առ Ֆ. Հիլտ եւ Ռիթզ
Գոբդոպլէ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միսլէթ
293 խան. Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէվերնուլ և Մէնչիսթրէնի Գլխ. Բանդ

Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ
Գանգես	4200	Սիֆէրը	3000
Տէրսա	4000	Ցուսյրա	3000
Օմանիլ	4000	Նէրթիս	3000
Սէսսոդրիս	3250	Բէրա	3000
Թիզա	3250	Լօրիս	800
Մակսալա	3250	Օլինա	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՀԷՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31, Հէյմս Սդրիդ Լիվրու

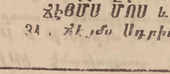

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոնտի դէպքս կանոնաւորապէս բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹՈՄԱՍ ԲԼՈՒՆԻ
5 Մոմչանլ Ղալաթիա

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐԱԲԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԲԱՑՈՒՄՆ Ա. ՀԱԱՍ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՏԵՂԻՈՑՆ

որ ի Ղալաթիա, փողոց Վէյվոտա, Նորատունկեան խան, Թիւ 6, 7 և 8

Զանազան և ճոխ բեղոյրք, կանանց գլխու ծածկոցք, Սեղանի ծածկոց և անձեռոցներ. Ձերմակեղէնք, Սրփիչ, Թաշկինակ, անկողնոյ ծածկոց, Քօրսէ, կանանց շապիկներ, գիշերագէստներ, և այլ տեսակ կանանց վերաբերեալ իրեղէններ. Անուշահոտ նիւթեր և այլն և այլն։

Կը խնդրենք արգոյ հասարակութենէն այցել մեր վաճառատունն ուր հետեւեալները կը վաճառուին ամէն գիներով և յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳԻՆ 306

ՊՏՂԻՂ ԼՈՒԾԻՉ ԵՒ ՉՈՎԱՑՈՒՑԻՉ

ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

T. M. R. N. CALL

ԸՆԴԴԷՄ
ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ
Արիւներթութեան, գլխացաւի, մղձի, անախորժութեան, տամբքի և ադեաց անհանգստութեան։

ՓԱՐԻԶ, է. ԿՐԻՑԼՕՆ, 33, Արշիվ փողոց և դեղարանաց մէջ. 33, rue de Archives 120

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՌՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀԱԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂԳԻՈՅ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դադարնալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայածստակներն յումպէտս կրվատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'էքօնօմի էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր դրամարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը ևն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԻՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 39

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. Շէհիրլեանի կամ ընդհանուր քնիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ։

ՏՈՄԱՐԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

Պատիւ ունի ազդարարել արգոյ հասարակութեան թէ՝ յետ այսորիկ յանձն կ'առնու ամէն լեզուաւ այլեւայլ տպագրական գործեր, մաքուր միանգամայն չափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հասցէներ, նամակագլուխք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահազդք ևն. ևն. մասնաւորաբար վայրկենական այցաքարտք։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ է Նորատունկեան խան, Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՊԼՈՒԱԹԱՑԻՈՆ

ԱՍԻԱԿԱՆ ՔՈՒԲՈՐԷՆԸ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
140 Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Գահճէ Գարու, Մէլյտանճրք սոքաք, Ուիթալ խան.

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԱՐԲԷԿ)

ԹՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՉՈՒՏ ԻՒՂ

ԻՔՓՈՖՖԻԳՆԵՐՈՒ ՊԷՍ ՇԱՂԼ Ի ԱՊԱՅՈՎ

Գեղարուեստական Ճեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՐՆԷ
ի Նիւ-Եորք։

ԿԱԹԻՆ չափ ախորժահամ է

Մարդիս ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններն զուտ, Հիպոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյտերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաղծութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱՐԻ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ

Ամէն անոնք, որք կուզեն Ճավայի և Չինու ճշմարիտ թէյ խմել, պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գարու, Ճչլալ պէյ խանի կից Թիւ 10 ԵԱՎԱՐԵԱՆ և ԻՍԱԴԵՐԵԱՆ վաճառատունը, որու զանազան տեսակ թէյերը թէյ՝ տեսակի ազնուութեան, թէյ՝ սաչակի և հոտի անուշութեան և թէյ՝ գիներու ժամանութեան կողմանէ անդամանալի են։

Սիրելի վաճառատան թէյերը թուքիոյ բոլոր թէյավաճառաց քով կը գտնուին ի վերեւ դրուած մարքայով, որու կեղծերը ելած ըլլալով պէտք է զգուշանալ։ 342 46—50

ՀԻՒՍԱՐԱՆ

221 Մեծ-Փողոց, Բանկալթի

Բանկալթի մեծ հիւսարանին մէջ կը պատրաստուին մետաքսեայ, Փիլատէքսյ, բուրդէ եւ հսպրատատուրց գուլպաներ եւ զանկապաներ, ձեռնոցներ, վտառներ, քաշ-քօրսաձներ, անկողնոյ ծածկոյթներ եւ հիւսուածագործութեան ոլորիշ ամեն տեսակ նիւթեր։

Ցնորէնութիւնը շաբաթակալ կ'ընայ բազմաթիւ յաճախորդաց, ինչպէս նաեւ այն ընտանեաց որք բարեհաճած են պատուել զինք իրենց յանձնարարութիւններով, եւ կը յուսայ թէ պիտի հաճին շարունակել յառաջիկային նախապատուութիւն տալու տեղական սոյն գործարանի նիւթերուն, որքան եսակի մասին նման են Եւրոպիոյ սոյն օրինակ նիւթոց եւ աւելի ժան են անոնցմէ։

Գործարանը կը վաճառէ նաեւ ընտանեաց համար հիւսելու լաւ մեքենայներ եւ գործաւորուհեաց յատուկ այլ մեքենայներ որք կրնան օրը մինչեւ 24 զոյգ արտադրել, հիւսուածագործութեան դասեր ալ կը տրուին։ 253

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԼԶԻԼԻՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԼԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԼԶԻԼԻՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԼ

ԹՈՒՌԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48
	Առաւօտ																	Իրիկուն				
Կ. Պոլիս	6 00	6 30	7 00	7 30	8 30	9	...	9 30	10	...	10 30	1	...	11 30	12	...	1 30	2	...	2 30	3	...
Գումա-գարու	6 09	6 41	7 09	7 39	8 40	9	9	9 40	10	9	10 39	1	9	11 42	12	9	1 39	2	9	2 39	3	9
Եէնի-գարու	6 13		7 13	...	8 44	9	13	9 44	10	13	10 43	11	13	11 46	12	13	1 43	2	13	2 43	3	13
Տաւուտ փաշա	...		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 19		7 19	...	8 50	9	18	9 50	10	18	10 49	11	19	11 52	12	19	1 49	2	18	2 49	3	19
Եէնի-գուլէ	6 23	6 53	7 23	7 48	8 54	9	20	9 54	10	20	10 54	11	23	12 09	12	22	1 53	2	20	2 53	3	23
Մագրիգիւղ	6 36	7 12	7 36	8 04	9 08	...	...	10 8	...	...	11 8	11	34	12 19	...	...	2 04	...	...	3 08	3	38
Ա. Մթէքանոս	...	...	7 26	...	8 12	9	17	...	10	17	...	11	17	11 44	...	...	2 13	...	...	3 47	4	47
Քիւչիւք Զէք.	...	...	7 36	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	11 53	...	...	...	...	...	...	...	...

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Կ. Պոլիս	4	30	5	30	6	...	6 30	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Գումա-գարու	4	39	5	39	6	09	6 39	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գարու	4	43	5	43	6	13	6 43	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	4	49	5	49	6	19	6 49	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գուլէ	4	53	5	53	6	23	6 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	5	06	5	37	6	07	6 38	7	7	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ա. Մթէքանոս	...	...	6	16	6	47	...	7	16	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Քիւչիւք Զէք.	...	...	6	26	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻԼԶԻԼԻՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՌԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61
	Առաւօտ																	Իրիկուն				
Քիւչիւք Զէք.	...	...	7 15	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...
Ա. Մթէքանոս	6 25	...	7 24	...	8 30	...	9 30	...	10 30	11	25	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...
Մագրիգիւղ	6 34	13	7 36	8 12	8 41	...	9 41	...	10 40	11	40	12 40	1 10	...	...	2 95	...	3 57	4 18	...	5 58	...
Եէնի-գուլէ	6 50	7 24	7 47	8 24	8 53	9	25	9 53	10	25	10 52	11	55	12 52	1	24	1 52	2	25	2 50	3	22
Սամաթիա	6 56	7 28	7 51	8 28	8 57	9	28	9 57	10	28	10 56	11	58	12 56	1	28	1 56	2	28	2 56	3	26
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գարու	7 02	7 34	7 57	8 34	9 03	9	34	10 03	10	34	11 02	12	04	1 02	1	34	2 02	2	34	3 02	3	32
Գումա-գարու	7 08	7 38	8 01	8 38	9 08	9	38	10 08	10	38	11 08	12	08	1 08	1	38	2 08	2	38	3 08	3	38
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 09	8 46	9 16	9	46	10 16	10	46	11 16	12	16	1 16	1	46	2 16	2	46	3 16	3	46

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Քիւչիւք Զէք.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ա. Մթէքանոս	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	4	18	5	58	...	7	22	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գուլէ	4	34	3	11	4	06	5	09	5	38	6	08	6	38	7	44	...	...	...	...	...
Սամաթիա	4	40	3	22	4	21	5	3	5	52	6	22	6	52	8	07	...	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գարու	4	32	3	32	4	32	5	33	6	02	6	32	7	02	...	...	...	...	...	...	...
Գումա-գարու	4	38	3	38	4	38	5	38	6	08	6	38	7	08	8	23	...	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	4	46	3	46	4	46	5	46	6	16	6	46	7	16	8	32	...	...	...	...	...

Գոյք ծրարներն ամենայն կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մարքիգիւղ կամ ուղիղ հետ ի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն ընդունուին։

Ցնոր տնօրինութիւն, Թիւ 8. 10. 14, 43, 47 և Թիւ 49 կառախումբերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի առնուն ի Զէյթունպուրնու։

1